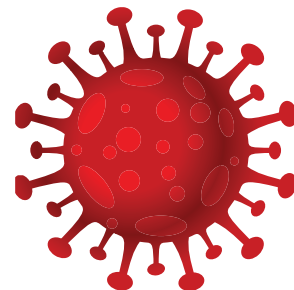
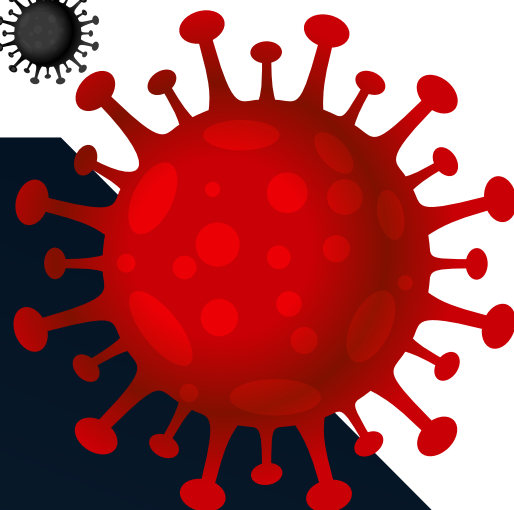
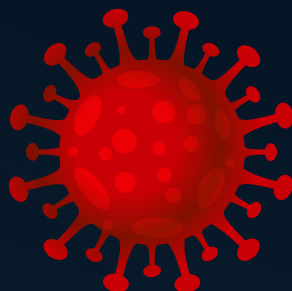
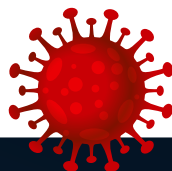
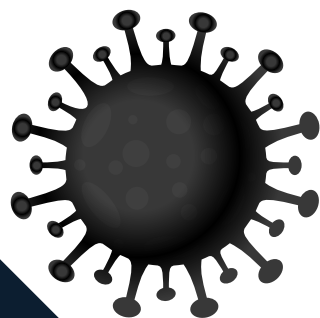

Zoran Gavrilović

COVID-CEZARIZAM

Biro za društvena istraživanja
Beograd
Oktobar 2020

Designed by starline / Freepik

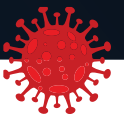
UVOD

Ako bismo hteli da damo definiciju trenutne situacije društva čije medije proučavamo, onda bismo Srbiju definisali kao „društvo nedovršene tranzicije koja je svoj krah doživela 2012. godine, kada se uspostavlja „stečajna tranziciona uprava“, koju personalizuje Aleksandar Vučić koji gradi sistem industrije populizma. U periodu stečajne tranzicione uprave imamo:

- Finansijsku konsolidaciju
- Porast korupcije
- Urušavanje sistema za borbu protiv korupcije i pad integriteta institucija
- Manjak medijskih sloboda, finansijsko favorizovanje provladinih medija i odmazde prema medijima koji su analitički orijentisani prema vlasti
- Urušavanje javnosti
- Urušavanje vladavine prava
- Pad izbornog integriteta
- Antidemokratsko javno mnjenje
- Pad pro-evropske javnosti i popularnosti EU
- Opisano stanje za posledicu ima situaciju da je Srbija postala društvo društvene dezorganizacije – institucije ne vrše svoju funkciju, nastupa personalizacija - *Veliki despot pravi male despote* (Toma Akvinski). Tako nastaje sistem lične vlasti, raste uticaj partijske birokratije nad državnom administracijom, princip moći supstituiše vladavinu prava i etičko upravljanje kao mehanizme regulacije. Uspostavljena je industrija populizma koju karakteriše:
  - Jačanje lične vlasti
  - Povećana deinstitucionalizacija
  - Povećana dezideologizacija i apolitičnost
  - Povećana departizacija – urušavanje političkih stranaka
  - (Re)tradicionalizacija/emocionalizacija društvenih odnosa
  - Anomičnost
  - Autoritarnost
  - Nastanak novih paraformi medija: bilteni, promoteri, propagandisti, perjanici

Priložena analiza ima za zadatak da prikaže i analizira stanje društva jedne neplanirane eksperimentalne situacije, pandemije COVID-a 19, kroz analizu tri dimenzije:

- institucionalno-normativnu,
- građansko-javnosnu i
- medijsku.

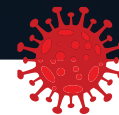
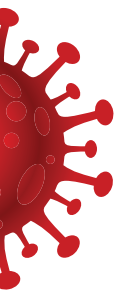

Normativno-institucionalni okvir

Za vreme pandemije COVID-19 u Srbiji je ustanovljen sistem pravnih akata kojim je regulisana politika borbe protiv pandemije COVID-19, odnosno prava i obaveze pravnih i fizičkih lica na teritoriji Republike Srbije. Valja naglasiti da u Srbiji raspisani izbori za Narodnu skupštinu Srbije, Skupštinu Autonomne pokrajine Vojvodine i skupština jedinica lokalnih samoprava (gradove, opštine i gradske opštine), što je dovelo do raspuštanja skupština, odnosno stavljanje Vlade Srbije, Vlade AP Vojvodine i gradskih i opštinskih veća u tehničke mandate. Za razliku od izvršne vlasti (Vlade Srbije, Vlade AP Vojvodine i gradskih i opštinskih veća) i pored zakonskog prava na rad do izbora novog saziva skupština, skupštine kao tela su se (samo)suspendovala. U prilog tome govori i činjenica da je uslovno rečeno Narodna skupština Srbije nakon ukidanja vanrednog stanja zasedela i tokom njega donela zakone, odnosno potvrdila uredbe koje je Vlada Srbije uz supotpis predsednika Republike donela tokom vanrednog stanja¹:

- Zakon o važenju uredbi koje je Vlada uz supotpis predsednika Republike donela za vreme vanrednog stanja i koje je Narodna skupština potvrdila: 65/2020-3
- Zakon o potvrđivanju uredbi koje je Vlada uz supotpis predsednika Republike donela za vreme vanrednog stanja: 62/2020-3
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti: 15/2016-31, 68/2020-4
- Odluku o ukidanju vanrednog stanja: 65/2020-4
- Uredba o izmeni opštih prihoda i primanja, rashoda i izdataka budžeta Republike Srbije za 2020. godinu radi otklanjanja štetnih posledica usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 60/2020-6
- Uredba o pomeranju roka za sticanje statusa kvalifikovanog novozaposlenog lica: 60/2020-5
- Uredba o formiranju privremenog registra i načinu uplate jednokratne novčane pomoći svim punoletnim državljanima Republike Srbije u cilju smanjivanja negativnih efekata prozrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 60/2020-3
- Uredba o utvrđivanju garantne šeme kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 57/2020-9
- Uredba o pomeranju rokova za održavanje redovne sednice skupštine privrednog društva i dostavljanje godišnjih i konsolidovanih finansijskih izveštaja privrednih društava, zadruga, drugih pravnih lica i preduzetnika, kao i rokova za podnošenje prijave za porez na dobit i poreza na prihod od samostalne delatnosti, važenja licenci ovlašćenih revizora i licenci za vršenje procene vrednosti nepokretnosti koje ističu za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 57/2020-4
- Uredba o novčanoj pomoći poljoprivrednim gazdinstvima u cilju ublažavanja posledica nastalih usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-COV-2: 57/2020-7
- Uredba o finansijskoj podršci poljoprivrednim gazdinstvima kroz olakšan pristup korišćenju kredita u otežanim ekonomskim uslovima usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 57/2020-3
- Uredba o merama u drumskom saobraćaju za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 55/2020-3

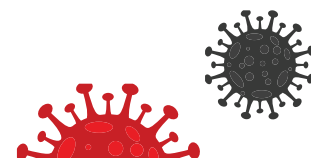

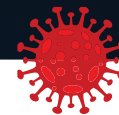
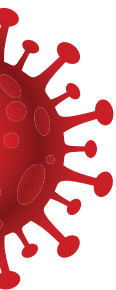
- Uredba o pomeranju roka za podnošenje tromesečnih izveštaja o realizaciji godišnjeg, odnosno trogodišnjeg programa poslovanja za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 54/2020-52
- Uredba o utvrđivanju Programa finansijske podrške privrednim subjektima za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva u otežanim ekonomskim uslovima usled pandemije COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 54/2020-50, 57/2020-11
- Uredba o postupku za izdavanje dužničkih hartija od vrednosti: 54/2020-46
- Uredba o fiskalnim pogodnostima i direktnim davanjima privrednim subjektima u privatnom sektoru i novčanoj pomoći građanima u cilju ublažavanja ekonomskih posledica nastalih usled bolesti COVID-19: 54/2020-42, 60/2020-4
- Uredba o pomeranju rokova za podnošenje godišnjih finansijskih izveštaja korisnika budžetskih sredstava i korisnika sredstava organizacija za obavezno socijalno osiguranje za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 47/2020-3
- Uredba o ulaganju za vreme vanrednog stanja deviznih sredstava kojima upravlja Agencija za osiguranje depozita: 42/2020-3
- Uredba o primeni rokova u upravnim postupcima za vreme vanrednog stanja: 41/2020-3, 43/2020-3

Koristeći institucionalni vakuum na nivou zakonodavno-nadzorne vlasti parlamenta kao i samu pandemiju COVID-19 izvršna vlast, tj. Vlada Srbije i predsednik Republike, je uspostavila covid-cezarizam donošenjem uredbi i osnivanjem komesarskih tela.

U periodu vanrednog stanja u formi podzakonskih akta Vlada Srbije je donela:

- Uredba o utvrđivanju Programa finansijske podrške poljoprivrednim proizvođačima kroz otkup tržišnih viškova tovnih junadi u otežanim ekonomskim uslovima usled pandemije COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 113/2020-3, 115/2020-10, 118/2020-4
- Uredba o ponudi važenja kupljenih ulaznica za kulturno-umetničke manifestacije koje su otkazane usled pandemije zarazne bolesti COVID-19: 106/2020-3
- Uredba o merama za sprečavanje i suzbijanje zarazne bolesti COVID-19: 66/2020-4, 93/2020-12, 94/2020-3, 100/2020-3, 109/2020-3, 111/2020-3, 120/2020-3, 122/2020-4
- Uredba o ponudi zamenskog putovanja za turističko putovanje koje je otkazano ili nije realizovano usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 63/2020-37
- Uredba o uslovima i kriterijumima usklađenosti državne pomoći radi otklanjanja štetnih posledica prouzrokovanih epidemijom zarazne bolesti COVID-19: 54/2020-49
- Uredba o uslovima i kriterijumima usklađenosti državne pomoći radi otklanjanja ozbiljnog poremećaja u privredi prouzrokovano epidemijom zarazne bolesti COVID-19: 54/2020-47
- Uredba o dodatku na osnovnu platu zaposlenih u zdravstvenim ustanovama i određenih zaposlenih koji obavljaju poslove u oblasti zdravlja, odnosno zaštite zdravlja stanovništva Republike Srbije, odnosno lečenja i sprečavanja širenja epidemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2: 48/2020-3, 81/2020-3
- Uredba o postupku za pribavljanje saglasnosti za novo zapošljavanje i dodatno radno angažovanje kod korisnika javnih sredstava: 113/2013-8, 21/2014-5, 66/2014-4, 118/2014-3, 22/2015-12, 59/2015-3, 62/2019-21, 50/2020-3

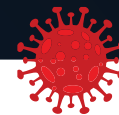
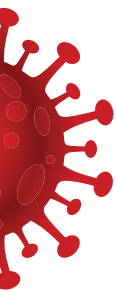

- Odluka o obrazovanju Radne grupe za koordinaciju aktivnosti i utvrđivanje potreba mikrobioloških laboratorija u javnoj svojini koje rade laboratorijska ispitivanja na prisustvo virusa SARS-CoV-2: 104/2020-20
- Odluka o otvaranju privremenog objekta za smeštaj i lečenje lica obolelih od zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 – Sportska hala (Plava hala), Atenica u Čačku: 102/2020-8
- Odluka o otvaranju privremenog objekta za smeštaj i lečenje lica obolelih od zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 – Srednja ekonomska škola „Stana Milanović” u Šapcu: 100/2020-4
- Odluka o određivanju posebnih mera zaštite stanovništva od zarazne bolesti COVID-19 na teritoriji grada Beograda: 98/2020-3, 111/2020-3 (dr. uredba)
- Odluka o otvaranju privremenog objekta za smeštaj i lečenje lica obolelih od zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 – „Štark arena”: 97/2020-3
- Odluka o osnivanju Posebne radne grupe za pripremu aplikacije za Fond solidarnosti Evropske unije za podršku javnim rashodima nastalim reagovanjem u zdravstvenoj krizi izazvanoj virusom SARS-CoV-2: 63/2020-45
- Odluka o otvaranju privremenog objekta za smeštaj i lečenje lica obolelih od zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 – „Dom studenata Medicinskog fakulteta Niš”: 57/2020-12
- Odluka o otvaranju privremenog objekta za smeštaj i lečenje lica obolelih od zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 – Srednja medicinska škola „Dva heroja” Novi Pazar: 57/2020-12
- Odluka o obrazovanju Koordinacionog tela za sprovođenje Programa ekonomskih mera za smanjivanje negativnih efekata prouzrokovanih pandemijom zarazne bolesti COVID-19 i podršku privredi Republike Srbije: 52/2020-4
- Odluka o otvaranju privremenog objekta za smeštaj i lečenje lica obolelih od zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 – „Hala Čair”: 50/2020-4
- Odluka o otvaranju privremenog objekta za smeštaj i lečenje lica obolelih od zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 – „Novosadski sajam”: 50/2020-3
- Odluka o otvaranju privremenog objekta za smeštaj i lečenje lica obolelih od zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 – „Beogradski sajam”: 50/2020-3, 54/2020-53
- Odluka o uslovima za izuzimanje od plaćanja carinskih dažbina za određenu robu: 48/2020-4
- Odluka o ograničenju visine cena i marži osnovnih životnih namirnica i zaštitne opreme: 35/2020-17, 55/2020-4, 57/2020-13, 67/2020-3, 75/2020-4
- Odluka o proglašenju bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 zaraznom bolešću: 23/2020-3, 24/2020-3, 27/2020-13, 28/2020-3, 30/2020-3, 32/2020-3, 35/2020-18, 37/2020-3, 38/2020-17, 39/2020-4, 43/2020-4, 45/2020-3, 48/2020-4, 49/2020-3, 59/2020-3, 60/2020-263, 66/2020-10, 67/2020-3, 72/2020-3, 73/2020-3, 75/2020-3, 76/2020-12, 84/2020-18, 98/2020-4, 100/2020-4, 106/2020-4, 107/2020-5, 108/2020-3, 116/2020-5
- Zaključak (Vlade o saglasnosti da privrednim subjektima, u avgustu i septembru 2020. godine, isplati direktna davanja iz budžeta Republike Srbije, u visini od 60% direktnih davanja iz budžeta Republike Srbije koja su im isplaćena u julu 2020. godine): 104/2020-38, 106/2020-8
- Zaključak (Vlade o saglasnosti sa nastavkom rada poslodavaca u oblast građevinarstva,

oblasti pružanja određenih usluga i trgovina na malo, kao i zelenih pijaca, uz primenu preventivnih mera): 58/2020-3

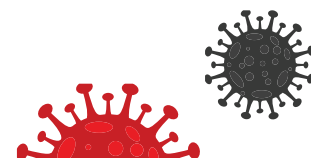
- Zaključak (Vlade kojim se preporučuje poslodavcima da zaposlenima koji imaju obavezu redovnog obavljanja radnih zadataka u uslovima vanrednog stanja, omogućće korišćenje dela godišnjeg odmora za 2019. godinu, zaključno sa 31. decembrom 2020. godine): 52/2020-7
- Zaključak (Vlade o prestanku važenja Zaključka o informisanju stanovništva o stanju i posledicama zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2): 50/2020-10
- Zaključak (Vlade o preporuci poslodavcima u pogledu obezbeđivanja prava na naknadu zarade u visini od 100% osnova za naknadu zarade zaposlenima koji privremeno odsustvuju sa rada zbog potvrđene zarazne bolesti COVID-19 ili zbog mere izolacije ili samoizolacije naložene u vezi sa tom bolešću): 50/2020-10
- Zaključak (Vlade o uspostavljanju jedinstvenog i centralizovanog softverskog rešenja – Informacioni sistem COVID-19 (IS COVID-19)): 50/2020-9, 57/2020-17
- Zaključak (Vlade kojim se preporučuje crkvama i verskim zajednicama bezbedno vršenje verskih obreda za vreme trajanja vanrednog stanja i epidemije): 43/2020-13
- Zaključak (Vlade o obustavljanju rada sa strankama putem neposrednog kontakta): 35/2020-18, 37/2020-3
- Zaključak (Vlade o određivanju objekta za sprovođenje mere karantina radi sprečavanja pojave, širenja i suzbijanja zarazne bolesti COVID-19): 33/2020-4.

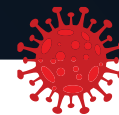
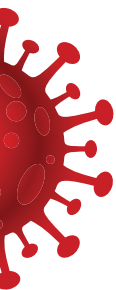
Pored Vlade Srbije deo akata su usvojila ministarstva:

- Pravilnik o posebnom programu obrazovanja i vaspitanja: 110/2020-3
- Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad za sprečavanje pojave i širenja epidemije zarazne bolesti: 94/2020-5
- Pravilnik o načinu prijave i načinu uplate jednokratne novčane pomoći: 73/2020-3, 76/2020-26, 78/2020-22
- Pravilnik o sadržini obrasca u kome se iskazuju podaci o licima za koja veliko pravno lice ostvaruje pravo na uplatu bespovratnih novčanih sredstava: 56/2020-3
- Naredba o zabrani okupljanja u Republici Srbiji na javnim mestima u zatvorenom i otvorenom prostoru: 100/2020-7, 111/2020-14
- Naredba o proglašenju epidemije zarazne bolesti COVID-19: 37/2020-8
- Naredba o organizovanju i sprovođenju mere karantina: 33/2020-4
- Naredba o zabrani poseta i ograničenju kretanja u objektima ustanova za smeštaj starih lica: 28/2020-14, 66/2020-17, 87/2020-34
- Uputstvo o primeni Odluke o proglašenju bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 zaraznom bolešću u delu ograničenja ulaska lica u Republiku Srbiju: 108/2020-8, 116/2020-10
- Uputstvo o načinu i mestu sprovođenja pojačanog zdravstvenog nadzora u objektima za zdravstveno siguran smeštaj: 43/2020-14

Tokom vandrednog stanja akte je donela i Narodna banka Srbije:

- Odluka o privremenim merama za banke u cilju olakšavanja pristupa finansiranju fizičkim licima: 108/2020-10

- Odluka o privremenim merama za davaoce finansijskog lizinga radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema: 103/2020-25
- Odluka o privremenim merama za banke radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema: 103/2020-22
- Odluka o naknadama u platnom prometu kod uplata i prenosa novčanih sredstava radi prijema donacija u borbi protiv epidemije bolesti COVID-19: 42/2020-5
- Odluka o privremenim merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema: 33/2020-6
- Odluka o privremenim merama za davaoce lizinga u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema: 33/2020-6

Covid-cezarizmom ćemo nazvati upravljanje borbom protiv pandemije COVID-19 putem podzakonskih akata od strane izvršne vlasti, umesto izrade i izglasavanja zakonskih rešenja i na njima osnovanih tela u Narodnoj skupštini Srbije koja ima mogućnost nadzora i kontrole zakonitost, efikasnost i integritet programa sprečavanja i prevencije pandemije

Pored prikazane normativne manifestacije covidcezarizma u narednom delu teksta predstavice ćemo institucionalni aspekt.

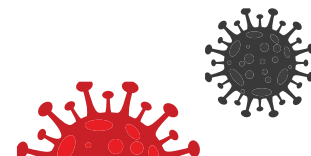
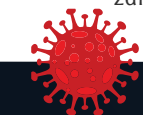
Vlada Republike Srbije je Zaključkom od 13. marta 2020. godine obrazovala Krizni štab za suzbijanje zarazne bolesti COVID-19 (u daljem tekstu Krizni štab)², kojim je definisan zadatak i sastav ovog tela. Vlada Srbije se opredelila da formira telo na osnovu Zakona o Vladi³, odnosno da primeni član 33. stav 2. Zakona o Vladi koji omogućava samoj Vladi obrazovanje povremenih radnih tela radi razmatranja pojedinih pitanja iz svoje nadležnosti i davanja predloga, mišljenja i stručnih obrazloženja. U istom članu, stav 3, Vlada aktom o obrazovanju takvog tela utvrđuje i njegov zadatak i sastav, a u članu 43. stav 3 ovog zakona da kad ne donosi druge akte, Vlada donosi zaključke. Kako bi dodatno obrazložila svoj izbor Vlada Srbije se u obrazloženju oformiranju Kriznog štaba po-ziva na Ustav Republike Srbije navodeći, Vlada je nosilac izvršne vlasti u Republici Srbiji (član 122 Ustava). Vlada utvrđuje i vodi politiku Republike Srbije, izvršava zakone Narodne skupštine, donosi uredbе i druge opšte akte radi izvršavanja zakona, predlaže Narodnoj skupštini zakone, usmerava i usklađuje rad organa državne uprave i vrši nadzor nad njihovim radom (član 123 Ustava). Navedene nadležnosti Vlada ostvaruje u svim oblastima društvenog života, pa i u oblasti zaštite stanovništva od zaraznih bolesti. Na primer, po Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, u slučaju opasnosti od zarazne bolesti koja u većoj meri može ugroziti stanovništvo Republike Srbije, Vlada može takvu bolest proglašiti zaraznom bolešću čije je sprečavanje i suzbijanje od interesa za Republiku Srbiju i odrediti odgovarajuće mere, uslove, način sprovođenja, izvršioce i sredstva za sprovođenje (član 6 stav 1 navedenog zakona) uz izostavljanje informacije da predlog o proglašenju neke bolesti zaraznom daje minister zadužen za oblast zdravlja⁴.

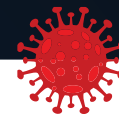
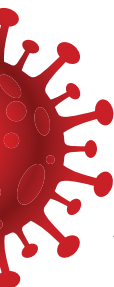
---

2 Ovaj dokument nije objavljen na sajtu Vlade Srbije.

3 <https://www.srbija.gov.rs/vest/480009/krizni-stab-za-suzbijanje-zarazne-bolesti-covid-19-obrazovan-u-skladu-sa-zakonom-o-vladi.php>

4 Pomenuti član 6 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti glasi "Vlada na predlog ministra nadležnog za poslove zdravlja (u daljem tekstu: ministar)

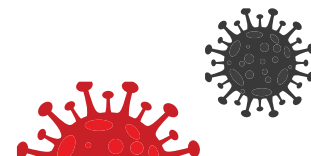
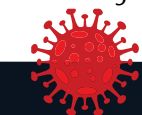

Na nivou Kriznog štaba uspostavljeno je korukovođenje u kojem učestvuju: Ana Brnabić, predsednik Vlade, dr Zlatibor Lončar, ministar zdravlja, prof. dr Sanja Radojević Škodrić, v.d. direktora Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, prof. dr Zoran Gojković, pokrajinski sekretar za zdravstvo.

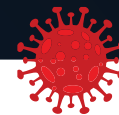
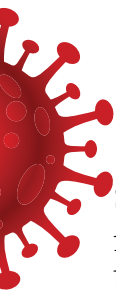
Za članove Kriznog štaba imenovani su: dr Goran Stevanović, direktor Klinike za infektivne i tropske bolesti "Prof. dr Kosta Todorović" Kliničkog centra Srbije, dr Verica Jovanović, v.d. direktora Instituta za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“, prof. dr Branislav Nestorović, dečki pulmolog, prof. dr Vladimir Petrović, direktor Instituta za javno zdravlje Vojvodine, prof. dr Mijomir Pelemiš, bivši načelnik Klinike za infektivne i tropske bolesti "Prof. dr Kosta Todorović" Kliničkog centra Srbije, prof. dr Branislav Todorović, bivši direktor Instituta za javno zdravlje u Nišu, dr Predrag Kon, Gradski zavod za javno zdravlje u Beogradu, dr Snežana Jovanović, direktor Službe za mikrobiologiju Kliničkog centra Srbije, prof. dr Tanja Jovanović, prodekan Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, prof. dr Zoran Radojičić, gradonačelnik grada Beograda, Zoran Đorđević, ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Nebojša Stefanović, ministar unutrašnjih poslova, prof. dr Slavica Đukić Dejanović, ministar bez portfelja zadužena za demografiju i populacionu politiku, prof. dr Zorana Mihajović, potpredsednica Vlade i ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Aleksandar Vulin, ministar odbrane, Vladan Vukosavljević, ministar kulture i informisanja, Vanja Udovičić, ministar omladine i sporta, Mladen Šarčević, ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, prof. dr Vladimir Popović, državni sekretar u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Radomir Ilić, državni sekretar u Ministarstvu pravde, Predrag Marić, pomoćnik ministra unutrašnjih poslova i načelnik Sektora za vanredne situacije, Željko Petrović, brigadni general, načelnik Uprave za obuku i doktrinu Vojske Srbije, Miloš Popović, šef kabineta predsednika Vlade, Tamara Stojčević, zamenik generalnog sekretara Vlade, Petar Janjić, pomoćnik generalnog sekretara Vlade, Dejan Carević, direktor Uprave za izvršenje krivičnih sankcija u Ministarstvu pravde i Željko Ćurguz, Republički sekretarijat za zakonodavstvo.

U ulozi dodatno angažovanih stručnih lica su: prof. dr Darija Kisić Tepavčević - Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“, zamenica direktora, Miloš Vučević - gradonačelnik Novog Sada, Darko Bulatović - gradonačelnik Niša, Dušan Kozarev - Kancelarija za KiM, zamenik direktora, Dr Berislav Vekić - Ministarstvo zdravlja, državni sekretar, Nenad Dolovac - Ministarstvo poljoprivrede, Svetlana Filipović - Torlak, Srđa Janković - Klinika „Tiršova“, imunolog, Vesna Mijucić - Institut za transfuziju krvi, Mišo Kolarević - Veterinarski zavod Kraljevo, Dragana Despot - Zavod za biocide i medicinsku ekologiju, Prof. Miodrag Stojanović - IZJZ Niš, director, Biljana Zekavica - MINRZS, načelnik socijalne inspekcije i Dr Tatjana Pekmezović - Medicinski fakultet – prodekan.

Vlada je imala i drugu, zakonsku, alternativu osnivanju Kriznog štaba koja se ogleda u formiranju na zakonu zasnovanog tela koje je pravno uporište imalo u članu 9 Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti⁵ koji glasi "Radi utvrđivanja stručnih stavova o očuvanju i unapređenju zdravlja, sprečavanju i suzbijanju zaraznih bolesti, lečenju i zdravstvenoj nezi kao i o unapređenju i razvoju organizacije zdravstvene službe koja se bavi prevencijom, suzbijanjem, lečenjem zaraznih bolesti i podrškom obolelih zasnovane na dokazima i međunarodnim preporukama, osniva se Republička stručna komisija za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti (u daljem tekstu: Komisija)", a za čije obrazovanje je nadležan ministar zadužen za oblast zdravlja.

Iz napred navedenog možemo zaključiti da je Vlada Srbije, koja je uz Predsednika Republike Srbije donela (političku) odluku da umesto zakona koji ima sektorski karakter i jasnu institucionalno-normativnu strukturu, odnosno integritet, za pravni osnov borbe protiv COVID-19 iskoristi Zakon o Vladi i time u drugi plan stavi nadležno ministarstvo, ministra i zdravstveni sistem uključujući i lekarsku profesiju čije su uloge jasno definisane Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraza. Umesto toga, izvršna vlast je navedene aktere marginalizovala na uštrb Vlade Srbije i predsednika Republike Srbije koji nema ustavni i zakonski okvir da bude akter u suzbijanju pandemije (Ustav Republike Srbije, član 112.⁶ i Zakon o predsedniku Republike⁷).

Biro za društvena istraživanja je u okviru razgovora o merama smanjenja negativnih efekata pandemije COVID-19 predložio Vladi Srbije da svoje mere donose u formi Zakon o državnoj pomoći u vreme i posle pandemije virusa COVID-19, koji bi usvojila Skupština Srbije na online sednici. Zakonom bi se pred ostalog:

– Osnovalo telo za monitoring realizacije ekonomskih mera čiji bi članovi bili: najjemenentniji stručnjaci iz oblasti ekonomije, prava, revizije, sociologije društvenog razvoja, narodni poslanici svih poslaničkih grupa i predstavnici Državne revizorske institucije.

– Izvršila poreska stimulacija industrijske participacije, odnosno radničkog akcionarstva.

– Uvela kao obaveza potpisivanje Klauzule o integritetu primaoca državne podrške kojom bi se obavezali da će uspostaviti procedure koje će garantovati poštovanje zakona i primenu praksi etičkog poslovanja.

Donošenjem zakona u Skupštini Srbije čuva se vladavina prava i garantuje pravna sigurnost poslovanja u Srbiji. Predložene mere obezbeđuju transparentnost i učinkovitost državne pomoći. Promocijom industrijske participacije vrši se podela odgovornosti u između sveta kapitala i rada. Istovremeno, ovo je prilika da se dodela državne pomoći privatnom sektoru iskoristi za uspostavljanje antikoruptivnih i etičkih mehanizama na nivou privatnog sektora čime se stvaraju uslovi za održiv ekonomski i društveni razvoj Srbije. Puko seljenje kapitala iz javne u privatnu sferu, a bez uspostavljanja mehanizama nadzora i integriteta primaoca državne pomoći može dovesti do urušavanja, a ne stvaranja uslova za prevazilaženje posledica epidemije COVID-19.

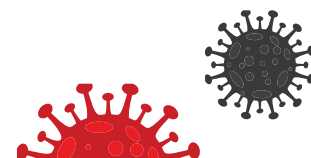
Valja naglasiti da nije moguće doći do zapisnika o radu Kriznog štaba⁸. Takođe, na internet stranicama Vlade Srbije ne postoji izveštaj o učinkovitosti programa sprečavanja pandemije COVID19, tj. o radu Kriznog štaba. Konferencije za štampu Kriznog štaba i njihovo prenošenje uživo, koje su u javnosti bile dobro prihvaćene kao vid komunikacije, su počev od 11. aprila 2020. godine prvo redukovane na pitanja novinara uživo, a zatim je smanjen broj konferencija.

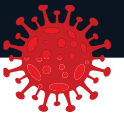
---

6 https://www.paragraf.rs/propisi/ustav_republike_srbije.html

7 <https://www.predsednik.rs/lat/dokumenta/zakon-o-predsedniku>

8 Biro za društvena istraživanja je 14. aprila 2020. godine uputio e-meil Vladi Srbije sa zahtevom da dobije zapisnike sa sednica Kriznog štaba

JAVNOST I JAVNO MNJENJE U VREME COVID-19

U ovom delu analize predstavice nalaze istraživanja javnog mnjenja na temu COVID-19 sa namerom da napravimo uvid u stavove građana.

U istraživanju javnog mnjenja koje je IPSOS Stratedžik Marketing uradio u tri talasa – 14., 24. marta i 5. aprila 2020. godine na uzorku 1.000 punoletnih građana⁹ (bez navođenja tehnike prikupljanja podataka) utvrđeno je:

- Usvojene mere podržava se 99 % ispitanika, a njih 90% uvereno je da ih se pridržavaju i drugi građani.
- 59% građana brine da će ostati bez posla, a 63 % misli da će se lično suočiti sa ekonomskim pro-blemima posle pandemije.
- Ekonomske mere Vlade podržava 88 % ispitanika.
- Učesnici istraživanja imaju najveće poverenje u lekare i stručnjake – 74%, zatim u zdravstvene institucije 69%.
- 66%, veruje u podatke koje saopštavaju predstavnici vlasti, televiziji veruje – 57%, dok prijateljima kao izvoru informacija veruje 44% anketiranih. Radio programima veruje 1/4 anketiranih, internetu 18 %, štampi 13%, dok 12% anketiranih veruju informacijama sa društvenih mreža.
- Predsedniku Srbije, Aleksandaru Vučiću, 46% veruje u ono što kaže, dok 58% ima pozitivno mišljenje o tome kako Vučić obavlja svoj posao.

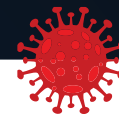
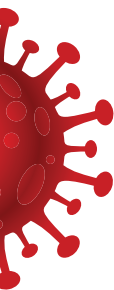
CESID je u periodu 26 - 29.03.2020. godine¹⁰ realizovao online istraživanje na kvotnom uzorku od 745 punoletnih građana Srbije u okviru uzorka punoletni građani Srbije koji koriste internet. Odabir domaćinstava bio je slučajno uzorkovanje bez zamene. Glavni nalaz istraživanja su:

- Ukupno posmatrano 48% anektiranih je imalo pozitivna, a 41% negativna osećanja. Nešto manje od 1/3 anketiranih je izrazilo zabrinutost (30%), dok skoro isti procenat veru da će biti bolje (29%). Svaki deseti učesnik je bio ravnodušan.
- Glavni izvor informisanja ovako anketiranih ispitanika je televizija (61%), Internet portali (19%) i društvene mreže (12%).
- Četiri od deset ispitanika se složilo sa stavom “Političari su suviše u prvom planu, treba da puste lekare, struku da govore”, trećina anketiranih smatra da političari “unose paniku i nervozu”.
- Polovina anketiranih je uglavnom zadovoljno (52%) uz 26% koji su izrazito zadovoljni. Nešto manje od svakog petog ispitanika je nezadovoljno merama u borbi protiv COVID-a 19.
- Učesnici anketiranja su iskazali zadovoljstvo radom prodajnih objekata (78%), mobilnih operatera (76%), internet i kablovskih operatera (73%), bankama (57%). Anketirani su najveće nezadovoljstvo pokazali u slučaju apoteka, gde je 16% nezadovoljnih.
- Osam od deset ispitanika koji su zaposleni su izjavili da im je poslodavac zaštitio prava, dok je 13% izjavilo da im je poslodavac najavio smanjenje plate ili otpuštanje.

9 <https://www.danas.rs/drustvo/ipsos-u-mere-povodom-korona-virusa-ima-poverenje-92-odsto-gradjana/>

10 http://www.cesid.rs/wp-content/uploads/2020/04/%C5%BDivot-u-doba-pandemije-CeSID-mart-2020_PPT.pdf

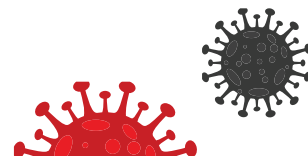
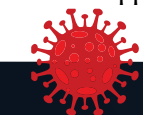
Biro za društvena istraživanja je putem online istraživačkog servisa www.tvojstav.com sproveo online istraživanje na prigodnom uzorku putem socijalnih mreža. Anketa je aktivirana 26.03.2020. godine u 09:33. Učešće u istraživanju je uzelo 1035 ispitanika sa 1000 jedinstvenih IP adresa. Prosečno trajanje popunjavanja: 13m 05s. Anketa je prvi put popunjena 26.03.2020. godine u 09:36, a najviše odgovora u jednom danu, 444 bilo je 11.04.2020. godine.

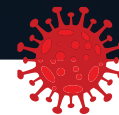
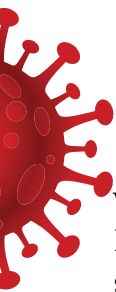
Tri od četiri ispitanika su izjavila da je pandemija COVID-19 ozbiljna i stvarna. Kada je u pitanju ocena stanja učesnici istraživanja su izrazili (ne)zadovoljstvo: snabdevenošću namirnicama (80%), solidarnošću građana (68%), obimom informacija koje imaju o samom virusu (63%), informacijama o načinu lečenja (51%), poštovanjem mera (50%), nabavkom lekova (44%), stilom života (39%). Učesnici istraživanja su izrazili nezadovoljstvo zloupotrebom pandemije (78%) u političke svrhe, odnosno njih 80% zloupotrebom u svrhe sticanja profita.

Upitani da ocene ko najviše doprinosi borbi protiv pandemije COVID-19 učesnici istraživanja su naveli: lekare u bolnicima (626 ispitanika), građane (511 ispitanika) zdravstvene institucije (489 ispitanika), epidemiologe koji se pojavljuju u medijima (444), Krizni štab (334) i Ministarstvo zdravlja (301). Predsednik Srbije je od 242 ispitanika prepoznat kao neko ko doprinosi borbi protiv pandemije COVID-19, a predsednicu Vlade Srbije 169 ispitanika. Od država koje su najviše doprinele Srbiji u borbi protiv pandemije COVID-19 ispitanici su naveli Kinu (219 ispitanika), EU (79 ispitanika), Rusiju (77 ispitanika) i SAD (7 ispitanika). Osam od deset ispitanika se usprotivilo ideji cenzure socijalnih mreža tokom pandemije COVID-19. Svaki drugi ispitanik je bio za bezuslovno pružanje podrške biznis sektoru, dok je svaki treći ispitanik bezuslovno za davanju plata u slučaju nezaposlenosti zaposlenima nezavisno od sektora. Ideju nacionalizacije privatne imovine za potrebe države i borbe protiv pandemije bi bezuslovno podržalo 10% učesnika istraživanja.

Od sredine aprila do početka maja aktivisti NVO Tri tačke i Biroa za društvena istraživanja (BIRODI)¹¹ u saradnji su osmislili i sprovedi anketu “Vanredno stanje i ljudska prava i osnovne slobode”, koristeći se online istraživačkim servisom “Tvoj stav” (tvojstav.com). U istraživanju je primenjen kombinovan prigodni i grudva uzorak, sa ciljem da se dobije stav aktivne javnosti, tj. anketa je ponuđena ispitanicima na društvenim mrežama (pretežno na Fejsbuku i Tviteru), koji su je popunjavali i/ili širili dalje.

Anketa je aktivirana 22. aprila 2020. godine u 18:54h. Prosečno trajanje popunjavanja ankete bilo je 07m 01s. Najviše odgovora u jednom danu zabeleženo je 25. aprila, i to čak 130 ispitanika. U istraživanju je učestvovao 701 ispitanik, sa 688 jedinstvenih IP adresa. Anketu popunilo je ukupno 664 lica sa područja Republike Srbije, 413 žena (62,2%) i 251 muškarac (37,8%). Učesnici istraživanja su sledeće starosne strukture: 6 lica do 18 godina (0,9%), 85 lica uzrasta između 19 i 25 godina (12,8%), 175 lica uzrasta između 26 i 35 godina (26,4%), 194 lica uzrasta između 36 i 45 godina (29,2%), 123 lica uzrasta između 46 i 55 godina (18,6%), 66 lica uzrasta između 56 i 65 godina (9,9%), 15 lica starijih od 65 godina (2,3%). U kontekstu radnog statusa, u najvećoj meri anketu popunili su: stručnjak (inženjeri, profesori, lekari i sl) (18,8%), nezaposlen (10,5%), učenik/student u procesu obrazovanja (9,9%), tehničar (mašinski, hemijski, veterinarski, medicinski, i sl) (7,5%), službenik u administraciji (knjigovođe, racunovođe, šalterski službenici i sl.) (7,2%).

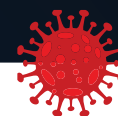

Prema mestu prebivališta, ispitanici su sa prebivalištem na području: Beograda (30,6%), Vojvodine (29,4%) i južna Srbije (Niš, Leskovac...) (12,5%) i centralne Srbije (Kragujevac, Smederevo, Kraljevo..) (12%), zapadne Srbije (Valjevo, Šabac, Loznica, Čačak, Užice...) (9,8%). Učesnici ankete su se u najvećoj meri informisali preko: Interneta (samostalna pretraga) (27,2%), društvenih mreža (21%), Web portala (14,5%), kablovskih televizija (12,5%), RTS-a (6%), prijatelja i/ili porodica (5,3%). Nalazi istraživanja su:

- Nešto manje od dve trećine (64%) od ukupnog broja ispitanika smatra da odstupanja od ljudskih prava do kojih je došlo zbog proglašenja vanrednog stanja u Republici Srbiji nisu bila srazmerna cilju zbog kojih su bila uvedena.
- Preko tri četvrtine učesnika istraživanja (78%) od ukupnog broja ispitanika smatra da mediji nisu funkcionisali slobodno, bez uticaja ili kontrole državnih organa.
- Tačno 65% anketiranih smatra da zabrana mučenja, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta) nije bila u potpunosti poštovana.
- Nešto manje od tri četvrtine ispitanika (71%) smatra da u datom periodu pravo na slobodu misli, savesti i veroispovesti nije bilo u potpunosti poštovano.
- Preko dve trećine anketiranih (68%) smatra da u datom periodu pravo na pravično suđenje nije bilo u potpunosti poštovano. Isti procenat (68%) smatra da u datom periodu prava iz radnih odnosa nisu bila u potpunosti poštovana, dok 65% anketiranih smatra da u datom periodu standardi bezbednosti i zdravlja na radu (u odnosu na zaposlene) nisu bili u potpunosti poštovani.
- Nešto manje od dve trećine (62%) smatra da u datom periodu pravo na zdravstvenu zaštitu nije bilo u potpunosti poštovano.
- Za 14,5% ispitanika institucija Zaštitnika građana je prva institucija kojoj bi se obratili kada bi im prava bila preksena. Na drugom mestu su mediji (12,6%), zatim nevladine organizacije (8,7%) i policiju (7,2%). Nikom od navedenih bira 7,3% ispitanika.

Upitani ko bi najbrže reagovao, ispitanici najčešće su označili medije (15,5%), zatim „nijedno od navedenog“ (14,4%), potom instituciju Zaštitnika građana (12%), nevladine organizacije (9,3%) i policiju (6,8%).

Analizom sadržaja priloga na temu “COVID-19”, koji su emitovani u dnevnicima na televizijama sa nacionalnom frekvencijom (RTS1, Pink, B92, Prva, Happy) i kablovskoj televiziji N1 za period od 26.2. do 15.6.2020. godine mereni su: obim izveštavanja, ton izveštavanja, teme, diskursi novinara/ autora priloga, diskurs aktera i argumentacija aktera. Od ukupno monitorisanih 292 sata, najviše vremena je bilo na TV Pink, TV Prva, TV N1, RTS, TV Happy, a najmanje na TV B92.

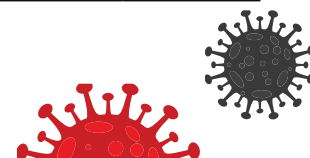
Tabela 1. Ukupno monitorisano vreme po TV

Televizija	RTS	Pink	Happy	Prva	B92	N1
Vreme u satima	39:29:47	88:41:08	30:26:46	59:52:53	30:23:55	43:13:22

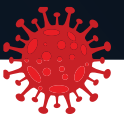
Pogled na rezultate u Tabeli 2 govori o dominaciji zdravstveno-državnih aktera, koji su dominantno predstavljeni na neutralno-pozitivan način. Što se tiče međunarodnih aktera tu postoje izvesne razlike. Svetska zdravstvena organizacija, međunarodne organizacije i donatori, SAD i EU su dominantno (više od 80%) neutralno predstavljeni. Za razliku od njih, Kina ($\frac{1}{4}$) i Rusija u ($\frac{1}{3}$) vremena su bile pozitivno predstavljene. U red neutralno, ali i marginalno predstavljenih, možemo svrstati i regulatorna tela, svet struke i obrazovanja predvođen profesorom Zoranom Radovanovićem, stranke na vlasti, nevladine organizacije, Narodnu skupštinu Srbije, pravosuđe, odnosno ono što se može podvesti pod pojam društvo.

Tabela 2. Distribucija zastupljenosti i tonaliteta posmatranih aktera u sekundama

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Zdravstveni akteri (Krizni štab, članovi KŠ, lekari i medicinsko osoblje)	44:17:30	4.3	95.5	.2
Predsednik Republike Srbije Aleksandar Vučić	22:57:41	30.4	67.9	1.7
Ministri u Vladi Republike Srbije	21:06:51	15.3	84.1	.6
Društvene grupe	20:22:05	12.6	86.8	.6
Pokrajina i lokalne samouprave	9:37:42	12.1	87.3	.7
Svet kapitala	6:33:23	24.1	74.5	1.4
Ana Brnabić, premijerka	6:14:12	14.6	84.4	1.0
Državne institucije	4:46:48	4.5	95.5	0.0
Stručnjaci	4:09:00	6.9	92.7	.3
Vlada Republike Srbije	4:03:34	33.4	66.5	.1
Verske zajednice	2:48:33	40.5	58.6	.9
EU	2:10:42	5.6	94.2	.2
Svetska zdravstvena organizacija i globalne međunarodne organizacije	2:07:14	1.6	97.8	.6
Svet struke i obrazovanja	1:41:13	8.3	91.7	0.0
Opozicija u načelu	1:29:34	0.0	0.0	100.0
SAD	1:22:21	5.8	78.6	15.6
Kina	1:03:46	23.7	76.3	0.0
Nevladine organizacije	0:57:22	4.5	95.5	0.0
Svet rada	0:38:39	17.8	82.2	0.0
Rusija	0:30:06	35.7	64.3	0.0
Kosovo	0:27:58	10.9	63.1	26.1
Crna Gora – vlast	0:27:51	0.0	54.6	45.4

Republika Srpska	0:20:50	17.3	82.7	0.0
Stranke bojkota	0:17:42	10.2	30.8	59.0
Ostale države	0:14:07	13.4	86.6	0.0
Regulatorna tela	0:13:54	0.0	98.8	1.2
Crna Gora – opozicija	0:13:15	64.6	35.4	0.0
Mađarska	0:10:12	22.5	77.5	0.0
Hrvatska	0:09:04	5.8	94.2	0.0
Stranke vlasti	0:09:02	1.8	98.2	0.0
Narodna skupština	0:06:48	0.0	100.0	0.0
Stranke koje izlaze na izbore	0:05:09	0.0	74.4	25.6
Pravosuđe	0:04:23	0.0	100.0	0.0
Severna Makedonija	0:01:30	0.0	100.0	0.0
Srbi u Hrvatskoj	0:01:25	42.2	57.8	0.0
Federacija BiH	0:00:59	0.0	100.0	0.0
Bugarska	0:00:50	59.3	40.7	0.0

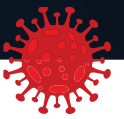
Posmatrajući po tonalitetu aktere možemo svrstati u pozitivnu i negativnu listu.

U tabeli 3 ćemo predstaviti pozitivnu listu u kojoj i pored kampanje podrške lekarima, koji se bore za živote obolelih od COVID-19, oni nisu bili pozitivno predstavljeni u dnevnicima. Naprotiv, o njima se izveštavalo neutralno. Kao najpozitivnije predstavljeni akteri tokom perioda monitoringa izdvajaju se: verske zajednice, Rusija, Vlada Republike Srbije, predsednik Republike, crnogorska opozicija, svet kapitala/privrednici, Kina i Mađarska.

Tabela 3. Pozitivna lista

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Crna Gora – opozicija	0:13:15	64.6	35.4	0.0
Bugarska	0:00:50	59.3	40.7	0.0
Srbi u Hrvatskoj	0:01:25	42.2	57.8	0.0
Verske zajednice	2:48:33	40.5	58.6	.9
Rusija	0:30:06	35.7	64.3	0.0
Vlada Republike Srbije	4:03:34	33.4	66.5	.1
Predsednik Republike Srbije Aleksandar Vučić	22:57:41	30.4	67.9	1.7
Svet kapitala	6:33:23	24.1	74.5	1.4
Kina	1:03:46	23.7	76.3	0.0
Mađarska	0:10:12	22.5	77.5	0.0
Svet rada	0:38:39	17.8	82.2	0.0
Republika Srpska	0:20:50	17.3	82.7	0.0
Ministri u Vladi Republike Srbije	21:06:51	15.3	84.1	.6
Ana Brnabić, premijerka	6:14:12	14.6	84.4	1.0
Ostale države	0:14:07	13.4	86.6	0.0
Društvene grupe	20:22:05	12.6	86.8	.6
Pokrajina i lokalne samouprave	9:37:42	12.1	87.3	.7
Kosovo	0:27:58	10.9	63.1	26.1
Stranke bojkota	0:17:42	10.2	30.8	59.0
Svet struke i obrazovanja	1:41:13	8.3	91.7	0.0
Stručnjaci	4:09:00	6.9	92.7	.3

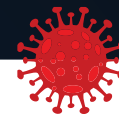
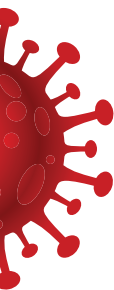
SAD	1:22:21	5.8	78.6	15.6
Hrvatska	0:09:04	5.8	94.2	0.0
EU	2:10:42	5.6	94.2	.2
Nevladine organizacije	0:57:22	4.5	95.5	0.0
Državne institucije	4:46:48	4.5	95.5	0.0
Zdravstveni akteri (Krizni štab, članovi KŠ, lekari kao profesija i medicinsko osoblje)	44:17:30	4.3	95.5	.2
Stranke vlasti	0:09:02	1.8	98.2	0.0
Svetska zdravstvena organizacija i globalne međunarodne organizacije	2:07:14	1.6	97.8	.6

Naspram pozitivne liste, u negativnoj listi dominira opozicija u načelu, odnosno deo opozicije koja je bojkotovala parlametarne, pokrajinske i lokalne izbore, potom vlast u Crnoj Gori, vlast Kosova, stranke koje su izašle na izbore i Sjedinjene Američke države (videti Tabelu 4).

Tabela 4. Negativna lista

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Opozicija u načelu	1:29:34	0.0	0.0	100.0
Stranke bojkota	0:17:42	10.2	30.8	59.0
Crna Gora – Vlast	0:27:51	0.0	54.6	45.4
Kosovo	0:27:58	10.9	63.1	26.1
Stranke koje izlaze izbore	0:05:09	0.0	74.4	25.6
SAD	1:22:21	5.8	78.6	15.6
Predsednik Republike Srbije Aleksandar Vučić	22:57:41	30.4	67.9	1.7
Svet kapitala	6:33:23	24.1	74.5	1.4
Regulatorna tela	0:13:54	0.0	98.8	1.2
Ana Brnabić, premijerka	6:14:12	14.6	84.4	1.0
Verske zajednice	2:48:33	40.5	58.6	.9
Pokrajina i lokalne samouprave	9:37:42	12.1	87.3	.7
Ministri u Vladi Republike Srbije	21:06:51	15.3	84.1	.6
Svetska zdravstvena organizacija i globalne međunarodne organizacije	2:07:14	1.6	97.8	.6
Društvene grupe	20:22:05	12.6	86.8	.6
Stručnjaci	4:09:00	6.9	92.7	.3
EU	2:10:42	5.6	94.2	.2
Zdravstveni akteri (Krizni štab, članovi KŠ, lekari kao profesija i medicinsko osoblje)	44:17:30	4.3	95.5	.2
Vlada Republike Srbije	4:03:34	33.4	66.5	.1

Najzastupljeniji akteri u monitorisanim priložima na temu COVID-19 su iz sektora zdravstva, tj. članovi Kriznog štaba, rukovodioci zdravstvenih ustanova i lekari, apotekari i medicinsko osoblje kao profesija (44:17:30) uz dominantno neutralno predstavljanje (95%). Podaci iz Tabele 5. nam ukazuju da od članova Kriznog štaba Vlade Srbije u posmatranom period najviše su bili prisutni dr. Predrag Kon, zatim profesor dr. Darija Kisić Tepavčević, profesor dr. Branislav Todorović, dr. Verica Jovanović i profesor dr. Goran Stefanović (videti Tabela 5).

Tabela 5. Obim i ton izveštavanja o zdravstvenim akterima (u%)

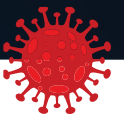
	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Medicinski radnici, sestre, lekari, apotekari	56442	10.8	89.2	0
Predrag Kon	34733	0.9	99.1	0
Darija Kisić Tepavčević	20201	0.2	99.8	0
Branislav Todorović	9783	0	100	0
Verica Jovanović	7647	0	100	0
Goran Stevanović	7638	3.6	96	0.4
Zoran Gojković	6144	1.1	98.9	0
Branimir Nestorović	6143	0	98.4	1.6
Srđa Janković	3960	0	100	0
Sanja Radojević Škodrić	1476	4.8	95.2	0
Krizna grupa	1340	0	89.3	10.7
Mijomir Pelemiš	608	0	100	0
	156115			

Posmatrajući tematski okvir zdravstvenih aktera, a pre svega Kriznog štaba, dolazimo do podataka u Tabeli 6. u kojoj nalazi govore da su zdravstveni akteri pre svega svoju komunikaciju usmerili na informisanje o (statističkom) stanju, odnosno mogućnostima lečenja i sprovođenja mera uključujući i testiranje kao prvog koraka u lečenju pacijenata.

Tabela 6. Teme u izjavama zdravstvenih aktera

Tema	%
Statistički podaci o stanju COVID-a19 u Srbiji	25.4
Stručne teme infektološke, imunološke, medicinsko objašnjenje stanja	20.7
Praktične mera koje sprovodi Vlada Srbije/Odluke, uredbe i zaključci Vlade Srbije	16.0
Masovno testiranje i teme vezane za testiranje na COVID-19	3.2

U prilog ovom zaključku ide nalaz u Tabeli 7, a prema kojem polovina izjava je imala informativni diskurs, dok tek svaka deseta edukativni ili zagovarački, tj. pozivanje na poštovanje mera.

Tabela 7. Diskurs izjava zdravstvenih aktera

Diskurs	%
Informativni	50.5
Edukativni	11.0
Informativno zagovarački - pozivanje na poštovanje mera	11.6
Analitički (kada se analizira stanje na osnovu činjenica i stavova)	10.5
Promotivni	5.0
Afirmativno analitički	4.8

U svojim izjavama zdravstveni akteri su koristili njima dostupne stavove i podatke, koji su iz zdravstvenog sistema, odnosno argumentaciju na nivou svoje profesije i institucija u kojima rade (vidi Tabelu 7).

Tabela 7. Argumentacija u izjavama zdravstvenih aktera

Argumentacija	%
Stavovi stručnjaka medicinske struke	49.2
Stavovi i podaci Kriznog štaba, kolektivna i pojedinačna iskustva Srbije u borbi protiv korone	22.8
Stavovi i podaci medicinskih ustanova	11.1

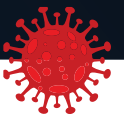
Na drugom mestu po obimu zastupljenosti je predsednik Republike, Aleksandar Vučić, koji je u posmatranim dnevnicima zauzeo 22:57:41. Od toga je svaki treći sekund bio pozitivan, a tek 1,7% vremena je bio negativno predstavljen. Posmatrajući po analiziranim TV predsednik Republike, Aleksandar Vučić, je najviše vremena dobio na TV Pink, najviše pozitivnog vremena na RTS-u, a najviše negativnog na N1 (vidi Tabelu 8)

Tabela 8. Obim i ton predstavljanja Aleksandra Vučića, predsednika Srbije

	Ukupno vreme (sekunde)	Procenat pozitivnog vremena	Procenat negativnog vremena ²²
Pink	30982	32.8	0.0
Prva	19008	29.2	0.0
RTS	11407	43.6	.1
N1	9991	4.5	13.6
B92	5863	39.2	0.0
Happy	5380	32.3	0.0

22 Razlika do 100% na nivou televizije je neutralno vreme.

Tematski okvir izjava predsednika Srbije, pored analitičke ima ustavno pravnu dimenziju, na način da se analizom tema kojima se bavi predsednik Srbije mogu sakupiti indicije za utvrđivanje da li je njegovo ponašanje u skladu sa članom 112 Ustava Srbije. Da postoji potreba propitivanja poštovanja člana 112 Ustava Srbije, te da je na to po Ustavu član 118 dužan upravo izabrani saziv Narodne skupštine Srbije, dileme nema, jer u nadležnosti predsednika Republike nije da se bavi realizacijom mera (vidi Tabelu 9), već je to u zakonskoj, odnosno ustavnoj nadležnosti Vlade Republike Srbije, kako i sama navodi u svom pravnom obrazlaganju osnivanja Kriznog štaba. Analiza pokazuje da je u svojim izjavama predsednik Srbije najviše pričao o istočnim stubovima srpske diplomatije, a manje ili ništa o EU i SAD.

Tabela 9. Tematski okvir predsednika Srbije

Tema	%
Praktične mere koje sprovodi Vlada Srbije/ Odluke Vlade, uredbe i zaključci Vlade Srbije	20.1
Uvođenja vanrednog stanja, uredbe, pravna pitanja, ljudska i građanska prava	5.8
Postupci Aleksandra Vučića	5.1
Medicinsko osoblje	5.2
Opremljenost zdravstvenog Sistema	10.5
Postupci opozicije	5.8
Pomoć Kine	6.7
Pomoć EU	3.5
Pomoć Rusije	1.8

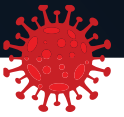
Podaci iz Tabele 10 govore da je predsednik Srbije komunikaciju stavio u funkciju političke instrumentalizacije. Umesto da sa pozicije predsednika Srbije ima ulogu deliberatora poštujući ulogu koju Vlada Srbije ima ustavom i zakonom, on je “komunikativnim aktivnostima” kojima je van ustavnih ovlašćenja sebe stavio u poziciju glavnog aktera u borbi protiv COVID-19 stavljajući institucije i procedure u drugi plan.

Tabela 10. Diskursi predstavljanja predsednika Republike

Diskurs	%
Informativni	32.8
Promotivni	21.5
Kritičko analitički	9.6
Ja pa ja - liderski diskurs	9
Humanitarni - fokus na pomoć	8.6
Propagadni	5.8
Informativno zagovarački - pozivanje na poštovanje mera	5.2

Nalaze iz Tabele 10 potvrđuje naredna tabela, gde je u 2/3 izjava predsednik Republike koristio svoje stavove, odluke i autoritet u javnosti.

Tabela 11. Argumentacija u izjavama predsednika Republike

Argumentacija	%
Stavovi i odluke i autoritet Aleksandra Vučića	65.8
Stavovi i podaci državnih organa Srbije	26.6

O komandirskom sindromu predsednika Srbije govori podatak o društvenim grupama koje je predsednik Srbije pominjao u svojim izjavama, a koje se mogu svrstati u kategoriju “podređeni”.

Tabela 12. Društvene grupe/akteri u izjavama predsednika Republike

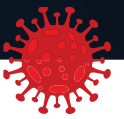
Društvena grupa	%
Političari u vladi, ministri i ostali vladajuća partija	31.5
Građani generalno	28.0
Strani političari, građani, stručnjaci, narod	14
Novinari	6.2
Lekari, medicinske sestre, osoblje u zdravstvu	5.7

Vlada Srbije zajedno sa predsednicom Anom Brnabić, odnosno ministrima u Vladi Srbije, koji se zbog preklapanja ne mogu spajati, su dobili “teorijskih” 31 sat na posmatranim televizijama, gde su bili neutralno-pozitivno predstavljeni, bez negativnog vremena.

Tabela 13. Obim i ton predavljanja Vlade Srbije i premijerke

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Ministri u Vladi Republike Srbije	21:06:51	15.3	84.1	.6
Ana Brnabić, premijerka	6:14:12	14.6	84.4	1.0
Vlada Republike Srbije	4:03:34	33.4	66.5	.1

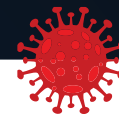
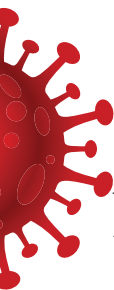

Posmatrano na nivou ministara i ministarstava možemo da zaključimo da su najzastupljeniji ministri Siniša Mali, Zlatobor Lončar, Nebojša Stefanović i Aleksandar Vulin, uz napomenu da je Stefanović bio najpozitivnije predstavljen. Ministarstva kao institucije su manje zastupljene od samih ministara u najvećem broju slučajeva. Valja istaći da je dominantan ton izveštavanja bio neutralno pozitivan. (Vidi Tabelu 14)

Tabela 14. Obim i ton predavljanja ministarstva i ministara

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Siniša Mali ministar finansija	16150	13.5	85.6	.8
Zlatibor Lončar, Ministar zdravlja	7643	6.5	93.5	0.0
Nebojša Stefanović, Ministar imutrašnjih poslova/potpredsednik vlade	5982	53.3	45.0	1.7
Aleksandar Vulin, Ministar odbrane	5770	25.8	73.6	.6
Ministarstvo unutrašnjih poslova	5270	5.5	94.1	.3
Branislav Nedimović, Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	4585	24.0	76.0	0.0
Ivica Dačić, Ministar spoljnih poslova/potpredsednik vlade	4657	15.6	84.4	0.0
Ministrstvo zdravlja	3933	0.0	100.0	0.0
Zoran Đorđević, Ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja	3592	1.3	98.7	0.0
Mladen Šarčević, Ministar prosvete nauke i tehnološkog razvoja	3260	6.7	88.3	5.1
Ministarstvo spoljnih poslova	2727	0.0	99.2	.8
Rasim Ljajić, Ministar trgovine turizma i telekomunikacija/potpredsednik	2377	.5	99.5	0.0
Zorana Mihajlović, Ministarka građevinarstva, saobraćaja infrastrukture	1428	36.9	63.1	0.0
Aleksandar Antić, Ministarstvo rudarstva i energetike	1116	10.4	89.6	0.0
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	957	0.0	100.0	0.0
Ministarstvo odbrane	936	8.5	91.5	0.0
Slavica Đukić, ministarka bez portfelja	703	28.3	71.7	0.0
Ministarstvo pravde	451	23.1	76.9	0.0
Jadranka Joksimović, Ministarka za evropske integracije	434	0.0	100.0	0.0
Ministarstvo privrede	407	62.7	37.3	0.0
Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija	380	55.3	44.7	0.0
Vanja Udovičić, Ministar omladine i sporta	377	0.0	100.0	0.0
Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja	341	0.0	100.0	0.0
Ministarstvo kulture i informisanja	323	11.1	88.9	0.0
Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede	300	0.0	100.0	0.0
Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave	247	0.0	100.0	0.0
Milan Krkobabić, ministar bez Portfelja	201	0.0	100.0	0.0
Ministarstvo finansija	155	0.0	100.0	0.0
Goran Trivan, Ministarstvo zaštite životne sredine	151	0.0	100.0	0.0
Nenad Popović, Ministar bez portfelja	124	0.0	100.0	0.0
Vladan Vukosavljević, Ministar kulture i informisanja	68	0.0	100.0	0.0
Ministarstvo zaštite životne sredine	63	0.0	100.0	0.0
Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture	52	0.0	100.0	0.0
Goran Knežević, Ministar privrede	42	0.0	100.0	0.0
Branko Ružić, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave	30	0.0	100.0	0.0
Ministarstvo rudarstva i energetike	6	0.0	100.0	0.0
Ukupno	75238			

Tematski okvir Vlade, odnosno premijerke i ministara su u najvećoj meri činili: Uvođenja vanrednog stanja, uredbe, pravna pitanja, ljudska i građanska prava, primena praktičnih mera, postupanje policije i sankcionisanje prekršilaca uredbi, ekonomska pomoć građanima i privredi, odnosno pomoć Kine Srbiji (videti Tabelu 15).

Tabela 15 . Tematski okvir Vlade Srbije, premijerke i ministara

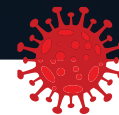
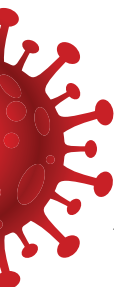
	Uvođenja vanrednog stanja, uredbe, pravna pitanja, ljudska i građanska prava	Praktičnih mera koje sprovodi vlada odluke vlade uredbe zaključci	Postupanje policije kažnjavanje prekršilaca uredbi	Ekonomska pomoć građanima	Ekonomska pomoć privredi	Pomoć Kine
Ana Brnabić, premijerka	6.5	45.8	.5	.3	.8	7.6
Vlada Republike Srbije	2.8	26.0	1.5	12.1	4.8	0.0
Ministri u Vladi Republike Srbije	1.0	9.6	10.8	7.8	5.8	.6

Narodna skupština Republike Srbije i regulatorna tela su bili marginalno predstavljeni tokom Covid krize. Najzastupljenije regulatorno telo tokom monitoringa dnevnika na televizijama sa nacionalnim frekvencijama je Zaštitnik građana, a iza su guvernerka Narodne banke, Jorgovanka Tabaković, javni tužioc, Fiskalni savet itd. Svi akteri u ovom korpusu su marginalno i neutralno predstavljeni u odnosu na vodeće aktere.

Tabela 16. Obim i ton predavljanja regulatornih tela, pravosuđa i Narodna banke

	Ukupno vreme (sekunde)	Positivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Skupština Srbije	503	0.0	100.0	0.0
Zaštitnik građana	395	0.0	100.0	0.0
Jorgovanka Tabaković	205	0.0	95.1	4.9
Tužioc	186	0.0	100.0	0.0
Fiskalni savet	130	0.0	100.0	0.0
Sudovi/sudije	123	0.0	100.0	0.0
Poverenik za zaštitu informacija od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti	80	0.0	100.0	0.0
Poverenik za zaštitu ravnopravnosti	37	0.0	100.0	0.0

Od monitorisanih aktera značajnije su bili prisutni Autonomna pokrajina Vojvodina i lokalne samouprave (gradovi i opštine). Ovi akteri su dobili 9 sati 37 minuta 42 sekunde u kojima su u 87% bili neutralno predstavljeni.

Tabela 17. Obim i ton predstavljanja Autonomne pokrajine Vojvodine i lokalnih samouprava

	Ukupno vreme	Procenat pozitivnog	Procenat neutralnog	Procenat negativnog
Lokalne uprave po Srbiji lokalni krizni štabovi	24359	10.2	88.9	0.9
Goran Vesić, zamenik gradonačelnika Beograda	4942	27.7	72.3	0
Uprava grada Beograda/Krizni štab grada Beograda	2021	6.4	93.6	0
Pokrajinska vlast	1198	0	100	0
Zoran Radojičić, gradonačelnik Beograda	1033	8.2	91.8	0

Iz priložene Tabele 18 jasno se vidi da su političke stranke, što vlasti, što opozicije, bilo da su izašle na izbore ili ne, bile medijski marginalizovane. Na ovaj nalaz je uticala odluka stranaka da suspenduju svoju predizbornu kampanju. Tako je u Srbiji sa pandemijom došlo do (samovoljnog) gašenja partijskog života bar u delu medijske prezentacije u dnevnicima na TV sa nacionalnom pokrivenošću.

Tabela 18. Obim i ton predstavljanja stranaka vlasti i opozicije (u%)

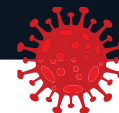
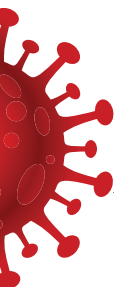
	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Stranke vlasti	0:09:02	1.8	98.2	0.0
Opozicija u načelu	1:29:34	0.0	0.0	100.0
Stranke bojkota	0:17:42	10.2	30.8	59.0
Stranke koje izlaze izbore	0:05:09	0.0	74.4	25.6

Obe vladajuće stranke su u posmatranom periodu u priložima na temu pandemije COVID-a bile marginalno i neutralno predstavljene.

Tabela 19. Obim i ton predstavljanja vladajućih stranaka

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Srpska napredna stranka	405	0.0	100.0	0.0
Socijalistička partija Srbije	32	0.0	100.0	0.0
	437			

Opozicione stranke, one koje su se opredelile za bojkot izbora, su negativno-neutralno predstavljene. Ovo se posebno odnosi na Dragana Đilasa, Vuka Jeremića, Boška Obradovića i Savez za Srbiju.

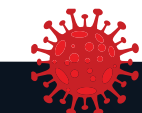
Tabela 20. Obim i ton predavljanja bojkot opozicije

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Ne davimo Beograd	128	100.0	0.0	0.0
Demokratska stranka	117	0.0	100.0	0.0
Vuk Jeremić	128	0.0	20.3	79.7
Boško Obradović	179	0.0	43.0	57.0
Dragan Đilas	401	0.0	0.0	100.0
Stranka slobode i pravde	46	0.0	100.0	0.0
Savez za Srbiju	242	0.0	49.2	50.8
	1241			

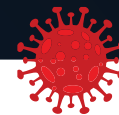
U okviru izlazne opozicije izuzev Sergeja Trifunovića i Borisa Tadića, koji su u priložima o COVID-19 u monitorisanim dnevnicima bili većinski negativno i marginalno predavljeni, i Zelenovića, koji je bio pozitivno predavljen, ostale stranke i njihovi lideri su bili marginalno i neutralno predavljeni.

Tabela 21. Obim i ton predavljanja izlazne opozicija

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Vojislav Šešelj	72	0.0	100.0	0.0
Sergej Trifunović	102	0.0	0.0	100.0
Pokret slobodnih građana	5	0.0	100.0	0.0
Čedomir Jovanović	67	0.0	100.0	0.0
Nenad Čanak	40	0.0	100.0	0.0
Savez vojvođanskih mađara Ištvan Pastor	18	0.0	100.0	0.0
Bošnjačka demokratska zajednica Muamer Zukorlić	36	0.0	100.0	0.0
1 od 5 miliona	2	0.0	100.0	0.0
Boris Tadić	20	0.0	50.0	50.0
Zajedno za Srbiju Zelenović	51	100.0	0.0	0.0
Ujedinjena demokratska stranka	20	0.0	100.0	0.0
DSS/Jovanović	22	0.0	100.0	0.0
Opozicija koja je za izlazak na izbore	31	0.0	100.0	0.0
Zoran Živković	45	0.0	100.0	0.0
	531			

Posmatrajući medijski položaj društvenih aktera možemo konstatovati da je svet kapitala, odnosno njegovi vlasnici i njihove asocijacije, imao najviše medijskog prostora, onoliko koliko su imali ostali akteri iz ovog korpusa zajedno. Po tonu pozitivnog predstavljanju svet kapitala je bio odmah za verskih zajednica. Najmanje vremena su imale sindikalne organizacije. Nešto malo više vremena su na raspolaganju imale nevladine organizacije i svet struke i obrazovanja.

Tabela 22. Obim i ton predstavljanja društvenih aktera

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Svet kapitala	6:33:23	24.1	74.5	1.4
Verske zajednice	2:48:33	40.5	58.6	.9
Svet struke i obrazovanja	1:41:13	8.3	91.7	0.0
Nevladine organizacije	0:57:22	4.5	95.5	0.0
Svet rada	0:38:39	17.8	82.2	0.0

U okviru sveta kapitala najzastupljeniji akteri su bili domaći privrednici, koji su i najpozitivnije predstavljeni. Na drugom i trećem mestu su Privredna komora Srbije i njen predsednik Marko Čadež. Strane kompanije su najmanje zastupljeni akteri.

Tabela 23. Obim i ton predstavljanja sveta kapitala

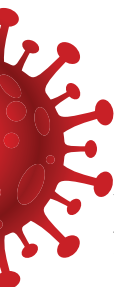
	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Privredne komere	2515	1.0	99.0	0.0
Marko Čadež	1680	0.0	99.4	.6
Unija poslodavaca	2402	0.0	100.0	0.0
Domaći privrednici	16156	35.0	63.0	1.9
Strani privrednici/koorporacije	820	0.0	100.0	0.0

Naša analiza pokazuje da su radnici najzastupljeniji akteri iz svetu rada na televizijama koje su bile predmet monitoringa, dok je UGS "Nezavisnost" najmanje, ali najpozitivnije predstavljen.

Tabela 24. Obim i ton predstavljanja svet rada

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Savez samostalnih sindikata	709	7.6	92.4	0.0
UGS Nezavisnost	157	53.5	46.5	0.0
Ostali sindikati	888	0.0	100.0	0.0
Radnici	2576	18.4	81.6	0.0

Građani, sportisti i penzioneri su bile najzastupljenije društvene grupe, dok su volonteri bili najpozitivnije predstavljena društvena grupa u monitorisanim dnevnicima. Vernici su od svih analiziranih društvenih grupa bili najnegativnije predstavljeni.

Tabela 25. Obim i ton predavljanja društvenih grupa

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Građani	42436	8.1	91.8	0.1
Sportisti	20790	18.5	81.4	0.2
Penzioneri	4456	5	90.4	4.6
Volonteri	2553	35.7	64.3	0
Profesionalna udruženja	1886	7.4	92.6	0
Vojnici pitomci starešine policajci	1575	31	63	6
Vernici	421	55.1	29.5	15.4
Povratnici iz inostranstva	274	0	100	0
	74391			

Srpska pravoslavna crkva je od svih verskih zajednica bila ubedljivo najzastupljenija, dok je Islamska verska zajednica, uz Jervejsku, u priložima o COVID-19 bila najpozitivnije predstavljena.

Tabela 26. Obim i ton predavljanja verskih zajednica

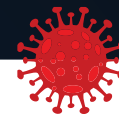
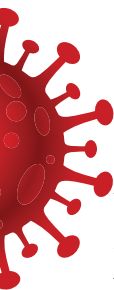
	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
SPC	7382	45.8	53.5	0.7
Rimokatolička crkva	1613	2.5	95	2.5
Islamska zajednica	993	66.1	33.9	0
Ruska pravoslavna crkva	105	0	100	0
Jevrejska opština	21	100	0	0
	10114			

Svetska zdravstvena organizacija predvodi skupinu međunarodnih organizacija u kojoj je najzastupljeniji akter i u kojoj su sve članice skupine dominantno neutralno predstavljene.

Tabela 27. Obim i ton predavljanja međunarodnih zdravstvenih organizacija

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
WHO Svetska zdravstvena organizacija	5333	2	97.1	0.9
Međunarodne organizacije	476	0	100	0
UN/UNESCO	408	3.9	96.1	0
MMF	207	0	100	0
Svetska Banka	126	0	100	0
OEBS/OSCE/ODIHR	94	0	100	0
	6644			

EU akteri su najzastupljeniji akteri iz reda međunarodnih aktera uz napomenu da su dominantno neutralno predstavljeni. Od svih EU aktera najzastupljenija je bila Evropska komisija, a zatim šef Delegacije EU u Srbiji, Sem Fabrici. Najpozitivnije predstavljen EU akter u posmatranim priložima o COVID-u 19 su Evropska investiciona banka i poslanica Evropskog parlamenta, Tanja Fajon.

Tabela 28. Obim i ton predavljanja EU aktera

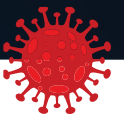
	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Evropska komisija	2018	2.0	98.0	0.0
Sem Fabrici šef EU u Srbiji	1293	5.6	94.4	0.0
EU Uopšteno	1087	7.8	92.2	0.0
Političari zemalja EU	1084	9.4	89.3	1.3
Ursula fon der Lejen predsednik evropskog saveta	805	0.0	100.0	0.0
Angela Merkel	794	0.0	100.0	0.0
Emanuel Makron	450	10.9	89.1	0.0
Žosep Borel spoljna politika i bezbednost EU	364	0.0	100.0	0.0
Evropski parlament	205	0.0	100.0	0.0
Tanja Fajon	109	49.5	50.5	0.0
Evropski savet	91	0.0	100.0	0.0
Boris Džonson	84	0.0	100.0	0.0
Francuski političari	65	0.0	100.0	0.0
Nemački političari	50	0.0	100.0	0.0
Evropska investiciona Banka	49	75.5	24.5	0.0
Savet ministara EU	40	0.0	100.0	0.0
	8588			

Zbirno gledano akteri iz SAD su na drugom mestu po zastupljenosti kada su u pitanju međunarodni akteri gledano po državama. Od aktera iz SAD najzastupljeniji je predsednik Donald Tramp, uz opasku da je petina njegovog vremena bila negativno konotirana, za razliku od američkog ambasadora u Srbiji, koji je imao 1/4 pozitivno konotiranog vremena.

Tabela 29. Obim i ton predavljanja SAD aktera

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Donald Tramp	4319	2.0	76.4	21.6
Ambasador SAD	918	28.5	71.5	0.0
Američki političari	386	0.0	100.0	0.0
Ričard Grenel	351	0.0	100.0	0.0
	5974			

Na trećem mestu po zastupljenosti u okviru međunarodnog korupsa aktera je Kina, koja je bila neutralno-pozitivno predstavljena u liku svojih političara i stručnjaka.

Tabela 30. Obim i ton predavljanja aktera iz Kina

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Političari Kina	3337	26.3	73.7	0.0
Kinski stručnjaci	1604	18.4	81.6	0
	4941			

Kao i u slučaju SAD i u slučaju Rusije imamo situaciju da je ovdašnji ambasador pozitivnije predavljen od predsednika Rusije, Vladimira Putina, koji je doduše za razliku od predsednika Trampa u 1/3 vremena bio pozitivno konotiran.

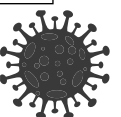
Tabela 31. Obim i ton predavljanja aktera iz Rusije

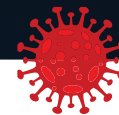
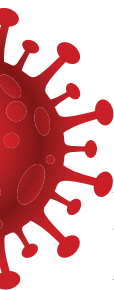
	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Vladimir Putin	1010	31.5	68.5	0.0
Ambasador Rusije	619	58.2	41.8	0.0
Ruski političari	13	0.0	100.0	0.0
	1642			

Milorad Dodik je najzastupljeniji akter iz regiona u priložima na temu COVID-19. Iza njega su akteri iz Crne Gore, vlast, opozicija i Milo Đukanović kao predsednik, koji je predavljen na negativan način i ubraja se u najnegativnije predavljen aktere od svih posmatranih. S druge strane, crnogorska opozicija je najpozitivnije predavljen regionalni akter, uz Bojka Borisova i pripadnike srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Tabela 32. Obim i ton predavljanja aktera iz Regiona

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Milorad Dodik	1069	21.2	78.8	0
Političari pozicije u CG Vlada CG	903	0	99.3	0.7
Političari opozicije u CG	835	64.6	35.4	0
Milo Đukanović	776	0	2.6	97.4
Pozicija Republika Srpska Vlada Republike Srpske	602	10.3	89.7	0
Političari iz Mađarske	509	33.2	66.8	0
Političari iz Hrvatske	478	6.9	93.1	0
Viktor Orban	286	3.5	96.5	0
Političari iz Makedonije	263	0	100	0
Andrej Plenković	94	0	100	0
Srpski političari iz Hrvatske	90	42.2	57.8	0
Političari iz Federacije BiH	85	0	100	0
Bojko Borisov	59	59.3	40.7	0
	6049			

Na polju javnosti, javnog mnjenja i medija najzastupljeniji akteri tokom trajanja monitoringa su bili stručnjaci, vlasnik TV Pinka Željko Mitrović, koji je ujedno i najpozitivnije predstavljen. Iza njega su javne ličnosti i po zastupljenosti i po pozitivnom vremenu. Među zastupljenijim i pozitivno predstavljenim akterima u ovom korpusu su analitičar, Nebojša Krstić, i vlasnik Informera Dragan J. Vučićević.

Tabela 33. Obim i ton predavljanja aktera iz javnosti, javnog menjenja i medija

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Stručnjaci	14866	6.9	92.7	0.3
Željko Mitrović Pink	12606	38.7	59.4	1.9
Javne ličnosti	5936	34.6	61.5	3.9
Mediji	3435	2.5	82.8	14.7
Politički analitičari	2142	0	100	0
Nebojša Krstić	2010	33	66.5	0.5
Komentatori	1759	8.5	91.5	0
Dragan J. Vučićević	1160	28.3	60.7	11
Istraživači javnog mnjenja	205	0	100	0
	44119			

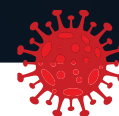
Analizom diskursa želimo da utvrdimo funkciju medija analizirajući izjave aktera. Kao što smo već pokazali u monitorisanim centralnim informativnim emisijama dominirao je neutralni ton izveštavanja. To znači da su puko prenošene informacije koje su akteri saopštavali. Upravo zato imamo nalaz da je u proseku preko 70 analiziranih priloga na temu COVID-19 u dnevnicima na nacionalnim televizijama i N1 imali informativni diskurs. Promotivni diskurs, kojim su se saopštavale dobre vesti je u proseku bio drugozastupljen i najviše je bio prisutan na TV Pinku, TV B92 i TV Prva, a najmanje na TV N1.

Propagandni diskurs je bio prisutan “u tragovima”, najviše na TV B92, TV Pink i TV Happy, a najmanje na TV Prva. Afirmativno analitički diskurs je vid prikrivrene promocije i predstavlja dobronamernu kritiku koja ne zalazi u polje odgovornosti. Nasuprot njemu nalazi se kritičko-analitički diskurs koji se bavi suštinskom analizom i odgovornošću. Nalazi monitornga govore da je jedino dnevnik N1 u svojim priložima na temu COVID-19 imao značajno prisutne izjave aktera koje su imale kritičko-analitički diskurs. Ono što može da zabrine i bude poziv na alarm je izostanak izjava koje se bave predikcijom budućnosti, odnosno šta će biti posle kraja pandemije. Iako je lako naći opravdanje kada se civilizacija suočava sa novim i nadasve nepoznatim izazovom, uloga medija je da istraži i predvidi buduće procese u društvu.

Povezana sa temom predikcije budućnosti je i tema dijaloga. Monitoring dnevnika na temu COVID-19 je pokazao izostanak debatnog diskursa u priložima u kojima se sučeljavaju dva ili više viđenja iza kojih stoje relevantne činjenice iz relevantnih izvora.

Tabela 34. Diskursi po posmatranim televizijma

	RTS	Pink	Happy	Prva	B92	N1
Informativni	74.6	68.8	77.0	75.4	78.8	64.0
Edukativni	.7	1.6	1.0	2.1	.9	1.4
Promotivni	6.5	10.4	6.8	7.6	7.8	3.9
Propagadni	.4	1.2	1.0	.7	1.6	.9
Afirmativno analitički	1.4	1.3	1.0	.7	.3	.8
Kritičko analitički	.8	2.2	1.4	1.7	1.2	15.4
Informativno zagovarački pozivanje na poštovanje mera	5.5	6.3	5.2	3.9	4.1	3.9
Debatni (sučeljavanje dva ili više pogleda iz relevantnih izvora)	.1	.1	.1	.1	0.0	.9
Analitički (kada se analizira stanje na osnovu činjenica i stavova)	4.0	2.0	1.0	2.9	.9	5.0
Istorijski (daje prikaz kako je bilo u prošlosti i poredi sadašnje stanje sa epidemijama kroz istoriju ili odnosi Srbi)	.2	0.0	.3	.0	.1	.0
Budući/predikcija (kada se priča šta biti u budućnosti, odnosno šta će se raditi posle epidemije)	.1	.1	.1	.2	.1	.3
Poredbeni (poređenje statistika)	.6	.6	.3	.4	.2	.6
Etiketirajući	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	.1
Proizvodnja straha i panike (iznošenje negativnih primera i podataka, generalno, bez navodjenja izvora informacija)	.1	.3	.1	0.0	.1	0.0
Umirujući (kada se daju informacije i daju stavovi koji smanjuju strah i tenziju...)	.8	.5	.7	.7	.3	.6
Obećavajući (sta će se uraditi tokom epidemije)	.1	.0	0.0	.1	.1	.1
Preteći (kad se pretilo popuštravanjem mera)	.1	.1	.1	.0	.3	.1
Osuđujući (zbog rasta epidemije neko se okrivljuje)	.0	.4	0.0	.1	.1	.4
Ja pa ja - leaderski diskurs	.1	.2	0.0	.1	.1	.2
Participirajući - poziv na saradnju i podršku, donošenje odluka u dogovor	0.0	0.0	0.0	.0	0.0	.1
Humanitarni - fokus pomoći	3.7	3.9	3.9	3.1	3.3	1.5
Ekspertski - sada mogu da nam pomognu samo stručnjaci	0.0	0.0	.1	0.0	0.0	0.0

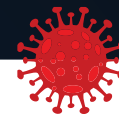
TONALITET IZVEŠTAVANJA O COVID-19

U završnom delu teksta predstavimo analizu tonaliteta izveštavanja po televizijama koje su bile predmet monitoringa, odnosno tonaliteta u njihovim dnevnicima.

U dnevniku RTS nešto pozitivnije su predstavljeni: predsednik Republike, verske zajednice, Mađarska, Rusija, Republika Srpska i opozicija u Crnoj Gori. Valja naglasiti da se nastavlja trend koji je zabeležen u prethodnim monitorinzima, a to je departizacija dnevnika na javnom servisu, koja se ogleda u izostanku informacija o političkim partijama vlasti i opozicije u Srbiji.

Tabela 35. Predstavljanje aktera u priložima na temu COVID-19 u dnevniku RTS

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Predsednik Republike Aleksandar Vučić	3:10:07	43.6	56.3	.1
Ana Brnabić, premijerka	0:41:56	5.0	95.0	0.0
Vlada Republike Srbije	0:25:08	11.5	88.5	0.0
Ministri u Vladi Republike Srbije	2:22:51	14.1	85.6	.3
Pokrajina i lokalne samouprave	0:29:44	7.2	92.8	0.0
Narodna skupština	0:01:57	0.0	100.0	0.0
Stranke vlasti		0.0	0.0	0.0
Stranke bojkota		0.0	0.0	0.0
Stranke koje izlaze izbore	0:00:04	0.0	100.0	0.0
Regulatorna tela	0:02:09	0.0	100.0	0.0
Pravosudje	0:00:35	0.0	100.0	0.0
Svet kapitala	1:08:31	10.0	85.9	4.1
Svet rada	0:04:32	0.0	100.0	0.0
Svet struke i obrazovanja	0:25:40	11.5	88.5	0.0
Nevladine organizacije	0:01:20	18.8	81.3	0.0
Verske zajednice	0:24:14	36.7	63.3	0.0
UN i globalne međunarodne organizacije	0:20:24	2.7	97.3	0.0
EU	0:31:26	3.0	97.0	0.0
Kosovo	0:00:52	0.0	100.0	0.0
SAD	0:13:19	4.8	95.2	0.0
Rusija	0:07:36	6.8	93.2	0.0
Kina	0:23:31	15.5	84.5	0.0
Ostale države	0:03:19	10.1	89.9	0.0
Crna Gora - Vlast	0:03:39	0.0	100.0	0.0
Hrvatska		0.0	0.0	0.0
Mađarska	0:02:41	28.0	72.0	0.0
Severna Makedonija	0:01:08	0.0	100.0	0.0
Bugarska		0.0	0.0	0.0
Stručnjaci	0:24:22	18.8	81.2	0.0
Istraživači javnog mnjenja		0.0	0.0	0.0
Krizni štab	4:32:16	9.7	90.3	0.0
Društvene grupe	2:17:06	12.4	87.6	0.0
Državne institucije	0:49:19	5.0	95.0	0.0
Opozicija u načelu		0.0	0.0	0.0
Crna Gora - opozicija	0:02:21	27.7	72.3	0.0
Srbi u Hrvatskoj		0.0	0.0	0.0
Republika Srpska	0:08:05	20.0	80.0	0.0
Federacija BiH	0:00:18	0.0	100.0	0.0

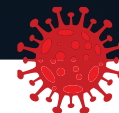
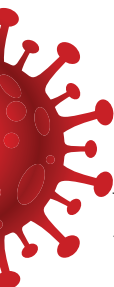

U dnevniku najgledanije komercijalne televizije među pozitivcima u priložima na temu COVID-19 su izvršna vlast (predsednik Republike, premijerka, Vlada Srbije i ministri), zatim svet kapitala i rada, Rusija, Kina, Mađarska i Republika Srpska. S druge strane, među negativcima su stranke opozicije kako one koje su bile za bojkot, tako i one koje su izašle na izbore, opozicija u načelu i vlasti Kosova.

Tabela 36. Predstavljanje aktera u priložima na temu COVID-19 u dnevniku TV Pink

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Predsednik Republike Aleksandar Vučić	8:36:22	32.8	67.2	0.0
Ana Brnabić, premijerka	2:15:16	26.1	73.9	0.0
Vlada Republike Srbije	0:31:20	61.5	38.0	.5
Ministri u Vladi Republike Srbije	4:46:32	24.3	75.7	0.0
Pokrajina i lokalne samouprave	3:05:36	18.2	81.8	0.0
Narodna skupština	0:01:28	0.0	100.0	0.0
Stranke vlasti	0:05:42	0.0	100.0	0.0
Stranke bojkota	0:12:08	0.0	0.0	100.0
Stranke koje izlaze izbore	0:01:42	0.0	0.0	100.0
Regulatorna tela	0:02:25	0.0	100.0	0.0
Pravosudje	0:01:00	0.0	100.0	0.0
Svet kapitala	2:01:01	40.8	59.2	0.0
Svet rada	0:22:33	35.0	65.0	0.0
Svet struke i obrazovanja	0:17:39	14.2	85.8	0.0
Nevladine organizacije	0:05:43	4.4	95.6	0.0
Verske zajednice	0:30:05	56.4	41.4	2.2
UN i globalne međunarodne organizacije	0:12:04	0.0	100.0	0.0
EU	0:19:19	9.3	90.7	0.0
Kosovo	0:05:08	21.4	26.6	51.9
SAD	0:25:28	13.8	75.1	11.1
Rusija	0:13:02	48.1	51.9	0.0
Kina	0:14:28	33.3	66.7	0.0
Ostale države	0:01:43	0.0	100.0	0.0
Crna Gora - Vlast	0:04:22	0.0	46.6	53.4
Hrvatska	0:01:39	0.0	100.0	0.0
Mađarska	0:00:32	31.3	68.8	0.0
Severna Makedonija		0.0	0.0	0.0
Bugarska		0.0	0.0	0.0
Stručnjaci	0:52:45	18.1	81.9	0.0
Istraživači javnog mnjenja		0.0	0.0	0.0
Krizni štab	17:36:58	4.0	95.9	.1
Društvene grupe	4:25:45	14.9	85.1	0.0
Državne institucije	1:07:53	3.2	96.8	0.0
Opozicija u načelu	0:00:50	0.0	0.0	100.0
Crna Gora - opozicija		0.0	0.0	0.0
Srbi u Hrvatskoj		0.0	0.0	0.0
Republika Srpska	0:05:31	21.8	78.2	0.0
Federacija BiH	0:01:02	0.0	100.0	0.0

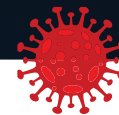

TV Happy je u svom dnevniku imala sličnu listu pozitivno predstavljenih aktera. Pored izvršne vlasti, pozitivno su predstavljene vlasti Kosova, Rusija, Kina i opozicija u Crnoj Gori. Što se tiče negativno konotiranih aktera, nijedan izuzev Kosova nije imao više od 9% negativno predstavljanja (SAD)!

Tabela 37. Predstavljanje aktera u priložima na temu COVID-19 u dnevniku TV Happy

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Predsednik Republike Aleksandar Vučić	1:29:40	32.3	67.7	0.0
Ana Brnabić, premijerka	0:34:21	32.7	67.3	0.0
Vlada Republike Srbije	1:03:07	25.0	75.0	0.0
Ministri u Vladi Republike Srbije	3:16:13	20.7	79.3	0.0
Pokrajina i lokalne samouprave	1:51:01	11.9	88.1	0.0
Narodna skupština	0:03:38	0.0	100.0	0.0
Stranke vlasti	0:00:37	0.0	100.0	0.0
Stranke bojkota		0.0	0.0	0.0
Stranke koje izlaze izbore	0:00:31	0.0	100.0	0.0
Regulatorna tela	0:02:16	0.0	100.0	0.0
Pravosuđe	0:01:52	0.0	100.0	0.0
Svet kapitala	1:01:42	.6	99.4	0.0
Svet rada	0:02:38	0.0	100.0	0.0
Svet struke i obrazovanja	0:23:37	0.0	100.0	0.0
Nevladine organizacije	0:22:10	0.0	100.0	0.0
Verske zajednice	0:19:16	15.7	84.3	0.0
UN i globalne međunarodne organizacije	0:14:20	8.1	86.4	5.5
EU	0:11:25	18.2	81.8	0.0
Kosovo	0:02:07	88.2	0.0	11.8
SAD	0:08:31	2.7	88.1	9.2
Rusija	0:04:24	42.8	57.2	0.0
Kina	0:10:05	40.0	60.0	0.0
Ostale države	0:02:53	28.9	71.1	0.0
Crna Gora - vlast	0:05:47	0.0	100.0	0.0
Hrvatska	0:02:04	0.0	100.0	0.0
Mađarska	0:02:42	0.0	100.0	0.0
Severna Makedonija	0:02:10	0.0	100.0	0.0
Bugarska		0.0	0.0	0.0
Stručnjaci	0:56:46	0.0	100.0	0.0
Istraživači javnog mnjenja		0.0	0.0	0.0
Krizni štab	4:09:03	3.0	97.0	0.0
Društvene grupe	1:52:29	6.0	94.0	0.0
Državne institucije	0:57:45	13.0	87.0	0.0
Opozicija u načelu		0.0	0.0	0.0
Crna Gora - opozicija	0:05:22	100.0	0.0	0.0
Srbi u Hrvatskoj		0.0	0.0	0.0
Republika Srpska	0:05:42	33.6	66.4	0.0
Federacija BiH		0.0	0.0	0.0

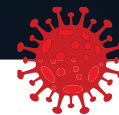
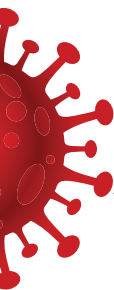

U centralnoj informativnoj emisiji TV Prva među pozitivno predstavljenim akterima ističu se predsjednik Srbije, Vlada Srbije, svet kapitala (preduzetnici), svet profesija i obrazovanja (strukovna udruženja, univerzitet...), verske zajednice, Kina, Rusija, Mađarska, Hrvatska, Bugarska, Srbi u Hrvatskoj, opozicija u Crnoj Gori. Među malobrojnim akterima koji su bili negativno predstavljeni su Vlast u Crnoj Gori, vlast na Kosovu i SAD.

Tabela 38. Predstavljanje aktera u priložima na temu COVID-19 u dnevniku TV Prva

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Predsednik Republike Aleksandar Vučić	5:16:47	29.2	70.8	0.0
Ana Brnabić, premijerka	1:35:48	3.3	96.7	0.0
Vlada Republike Srbije	0:44:38	51.3	48.7	0.0
Ministri u Vladi Republike Srbije	4:15:43	18.9	81.1	0.0
Pokrajina i lokalne samouprave	1:53:43	13.6	86.4	0.0
Narodna skupština	0:01:01	0.0	100.0	0.0
Stranke vlasti	0:00:30	0.0	100.0	0.0
Stranke bojkota	0:01:11	0.0	100.0	0.0
Stranke koje izlaze izbore	0:01:42	0.0	100.0	0.0
Regulatorna tela	0:00:22	0.0	100.0	0.0
Pravosudje	0:01:31	0.0	100.0	0.0
Svet kapitala	1:08:55	41.6	58.4	0.0
Svet rada	0:10:14	0.0	100.0	0.0
Svet struke i obrazovanja	0:07:56	36.8	63.2	0.0
Nevladine organizacije	0:05:18	0.0	100.0	0.0
Verske zajednice	0:38:29	56.2	43.8	0.0
UN i globalne međunarodne organizacije	0:41:01	0.0	100.0	0.0
EU	0:14:40	.6	99.4	0.0
Kosovo	0:10:28	0.0	56.1	43.9
SAD	0:25:42	5.6	71.5	22.9
Rusija	0:10:01	32.6	67.4	0.0
Kina	0:14:11	41.9	58.1	0.0
Ostale države	0:02:55	40.0	60.0	0.0
Crna Gora - vlast	0:05:53	0.0	16.1	83.9
Hrvatska	0:01:41	32.7	67.3	0.0
Mađarska	0:04:22	47.3	52.7	0.0
Severna Makedonija		0.0	0.0	0.0
Bugarska	0:00:59	59.3	40.7	0.0
Stručnjaci	1:03:06	.8	99.2	0.0
Istraživači javnog mnjenja		0.0	0.0	0.0
Krizni štab	9:54:23	4.1	95.9	0.0
Društvene grupe	6:00:33	18.7	81.1	.2
Državne institucije	0:52:35	1.5	98.5	0.0
Opozicija u načelu		0.0	0.0	0.0
Crna Gora - opozicija	0:03:56	75.4	24.6	0.0
Srbi u Hrvatskoj	0:00:38	100.0	0.0	0.0
Republika Srpska	0:03:05	0.0	100.0	0.0
Federacija BiH		0.0	0.0	0.0

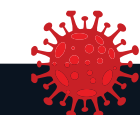

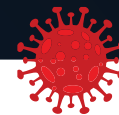
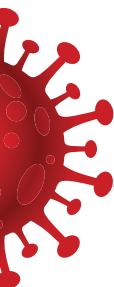
U monitorisanim dnevnicima TV B92 na temu COVID-19 pozitivno su bili predstavljeni: predsjednik Srbije, Vlada Srbije, stranke na vlasti, verske organizacije, nevladine organizacije, Kina, Rusija i stručnjaci. S druge strane, među negativno predstavljanim akterima su stranke koje su bojkotovale izbore, vlast u Crnoj Gori i SAD.

Tabela 39. Predstavljanje aktera u priložima na temu COVID-19 u dnevniku TVB92

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Predsednik Republike Aleksandar Vučić	1:37:43	39.2	60.8	0.0
Ana Brnabić, premijerka	0:23:11	12.1	87.9	0.0
Vlada Republike Srbije	0:28:57	51.5	48.5	0.0
Ministri u Vladi Republike Srbije	4:12:56	5.2	94.8	0.0
Pokrajina i lokalne samouprave	1:09:57	4.4	95.6	0.0
Narodna skupština	0:00:03	0.0	100.0	0.0
Stranke vlasti	0:00:10	100.0	0.0	0.0
Stranke bojkota	0:00:09	0.0	0.0	100.0
Stranke koje izlaze izbore		0.0	0.0	0.0
Regulatorna tela	0:01:00	0.0	100.0	0.0
Pravosudje		0.0	0.0	0.0
Svet kapitala	0:48:16	15.5	84.5	0.0
Svet rada	0:07:14	0.0	100.0	0.0
Svet struke i obrazovanja	0:14:56	10.6	89.4	0.0
Nevladine organizacije	0:03:16	73.5	26.5	0.0
Verske zajednice	0:30:51	53.5	46.5	0.0
UN i globalne međunarodne organizacije	0:05:18	0.0	100.0	0.0
EU	0:06:55	13.7	86.3	0.0
Kosovo	0:04:18	3.9	96.1	0.0
SAD	0:06:31	0.0	73.7	26.3
Rusija	0:02:06	63.8	36.2	0.0
Kina	0:05:08	20.8	79.2	0.0
Ostale države		0.0	0.0	0.0
Crna Gora - vlast	0:05:26	0.0	0.0	100.0
Hrvatska		0.0	0.0	0.0
Mađarska	0:00:18	0.0	100.0	0.0
Severna Makedonija		0.0	0.0	0.0
Bugarska		0.0	0.0	0.0
Stručnjaci	0:12:51	19.7	73.5	6.7
Istraživači javnog mnjenja		0.0	0.0	0.0
Krizni štab	2:41:01	4.3	95.7	0.0
Društvene grupe	3:01:20	9.5	90.1	.4
Državne institucije	0:41:07	0.0	100.0	0.0
Opozicija u načelu		0.0	0.0	0.0
Crna Gora - opozicija	0:01:10	0.0	100.0	0.0
Srbi u Hrvatskoj		0.0	0.0	0.0
Republika Srpska	0:00:48	10.4	89.6	0.0
Federacija BiH		0.0	0.0	0.0

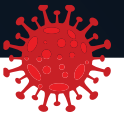

U dnevniku kablovske televizije N1 među pozitivno predstavljenim su stranke koje su bojkotovale parlamentarne, pokrajinske i lokalne izbore, svet rada (sindikati, radnici...), Rusija, dok su među nešto negativnije predstavljenim predsednik Republike i SAD.

Tabela 39. Predstavljanje aktera u priložima na temu COVID-19 u dnevniku N1

	Ukupno vreme (sekunde)	Pozitivno vreme	Neutralno vreme	Negativno vreme
Predsednik Republike Aleksandar Vučić	2:46:31	4.5	81.9	13.6
Ana Brnabić, premijerka	0:43:39	0.0	91.6	8.4
Vlada Republike Srbije	0:50:23	11.3	88.7	0.0
Ministri u Vladi Republike Srbije	2:07:30	1.0	93.0	5.9
Pokrajina i lokalne samouprave	0:49:40	0.0	92.6	7.4
Narodna skupština	0:00:54	0.0	100.0	0.0
Stranke vlasti	0:02:05	0.0	100.0	0.0
Stranke bojkota	0:07:22	29.0	71.0	0.0
Stranke koje izlaze izbore	0:02:39	0.0	100.0	0.0
Regulatorna tela	0:05:55	0.0	97.2	2.8
Pravosudje	0:00:11	0.0	100.0	0.0
Svet kapitala	0:24:27	8.0	81.6	10.4
Svet rada	0:10:11	22.6	77.4	0.0
Svet struke i obrazovanja	0:30:00	0.0	100.0	0.0
Nevladine organizacije	0:25:59	0.0	100.0	0.0
Verske zajednice	0:25:39	5.2	91.6	3.2
UN i globalne međunarodne organizacije	0:33:07	1.0	99.0	0.0
EU	0:45:56	3.2	96.3	.5
Kosovo	0:05:57	0.0	100.0	0.0
SAD	0:20:01	0.0	78.5	21.5
Rusija	0:01:29	33.7	66.3	0.0
Kina	0:14:56	0.0	100.0	0.0
Ostale države	0:06:37	0.0	100.0	0.0
Crna Gora - vlast	0:02:52	0.0	100.0	0.0
Hrvatska	0:04:08	0.0	100.0	0.0
Madjarska	0:02:40	0.0	100.0	0.0
Severna Makedonija	0:01:05	0.0	100.0	0.0
Bugarska		0.0	0.0	0.0
Stručnjaci	0:37:54	0.0	100.0	0.0
Istraživači javnog mnjenja		0.0	0.0	0.0
Krizni štab	5:16:36	2.1	96.6	1.3
Društvene grupe	2:31:08	2.8	93.2	4.0
Državne institucije	0:16:47	0.0	100.0	0.0
Opozicija u načelu		0.0	0.0	0.0
Crna Gora - opozicija	0:01:06	0.0	100.0	0.0
Srbi u Hrvatskoj	0:00:52	0.0	100.0	0.0
Republika Srpska	0:04:40	0.0	100.0	0.0
Federacija BiH	0:00:05	0.0	100.0	0.0

Zaključak

Završne nalaze ćemo sumirati kroz tri komponente: normativno-institucionalnu, javnome-njenjsku i medijsku.

Izvršna vlast predvođena predsednikom Republike i predsednicom Vlade Republike Srbije, a koristeći institucionalni vakuum proizveden raspuštanjem Narodne Skupštine Srbije zbog raspisivanja parlamentarnih izbora 4. marta 2020. godine su uspostavili sistem upravljanja borbom protiv pandemije COVID-19 koji karakteriše:

- Kršenje Ustava Republike Srbije u delu nadležnosti predsednika Republike (član 112), koji je svojim postupanjem preuzimao nadležnosti Vlade Srbije i nadležnih ministarstava;
- Upravljanje borbom protiv pandemije COVID-19 podzakonskim aktima - uredbama umesto donošenjem i izmenom postojećih relevantnih zakona. Primer navedenog je osnivanje savetodavnog tela Vlade Republike Srbije u vidu Kriznog štaba, a na osnovu uredbe, a na osnovu Zakona o Vladi, umesto osnivanja Republičke komisije za borbu protiv zaraznih bolesti na osnovu Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti izvršna vlast je suspendovala i stavila pod kontrolu zdravstvenu vlast na čijem čelu je Ministarstvo zdravlja i Republička komisija za borbu zaraznih bolesti. To (je) za posledicu ima(lo):
  - Umanjenje autonomije zdravstvene struke u pogledu monitoringa stanja, kreiranja i realizacije programa borbe protiv pandemije COVID-19¹² čije su posledice „komunikacioni karamboli“ članova Kriznog štaba po pitanju prirode pandemije, preloženih mera u borbi protiv COVID-19¹³.
  - I pored uspostavljene prakse održavanja konferencija za medije članova Kriznog štaba i predstavnika izvršne vlasti borbu protiv pandemije Covid-19 karakteriše manjak transparentnosti i odgovornosti prema stručnoj i široj javnosti¹⁴ uz indicije o prikrivanju stvarnog stanja¹⁵. Vlada Srbije nije odgovorila nazahtev BIRODI upućene e-meilom za dobijanje zapisnika sa sednica Kriznog štaba.

Tokom pandemije COVID-19 održani su parlamentarni izbori bez javno dostupne epidemiološke analize rizika njihovog sprovođenja.

Stanje javnosti tokom pandemije COVID-19 do proglašenja ukidanja vanrednog stanja karakteriše:

- Zadovoljstvo građana merama, mogućnostima da zadovolje svoje potrebe kada je pitanju nabavka životnih namirnica i informacije o virusu COVID-19 i informacijama o mogućnostima lečenja;
- Nezadovoljstvo građana ostvarivanim stepenom ljudskih prava;
- Građani su videli zdravstveni sistem (lekare koji rade u bolnicama, bolnice kao institu-

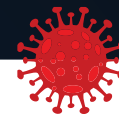
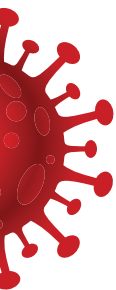
12 <https://www.021.rs/story/Info/Srbija/254707/BIRN-Saradnici-Ane-Brnabic-i-Zlatibora-Loncara-ima-li-uvod-u-stvarni-broj-umrlih-od-korone.html>

13 Jedan od primera <https://www.danas.rs/drustvo/treba-li-verovati-kriznom-stabu/>

14 <https://www.danas.rs/drustvo/grupa-89-organizacija-civilnog-drustva-i-medija-trazi-podatke-o-epidemiji/>

15 <https://nova.rs/vesti/nin-krizni-stab-krio-broj-zarazenih-i-testiranih-tokom-jula/>

cije, Krizni štab i Ministarstvo zdravlja...) kao glavnog nosioca borbe protiv pandemije Covid-19;

- Aleksandar Vučić kao (neformalni) lider rata protiv COVID-19 je akter kojem građani veruje i čiji se doprinos ceni;
- U mnjenju je prisutan stav o nametanju političara koji bi trebalo da se sklone i puste lekare da rade svoj posao, odnosno da postoji politička zloupotreba borbe protiv COVID-19;

Kada je u pitanju medijska slika tokom trajanja monitoringa izveštavanja u dnevnicma na TV sa nacionalnom frekvencijom i N1, nju karakteriše:

- U poređenju sa ranije sprovedenim monitorinzima primetan je porast neutralnog, informativnog izveštavanja u svim monitorisanim televizijama u odnosu pre svega na pozitivno izveštavanje. Izostanak analitičkog i dijalog diskursa govori o pasivnoj ulozi dnevnika kada je u pitanju zaštita javnog interesa u oblasti medija.
- Najzastupljeniji akteri su iz oblasti zdravstva (Krizni štab, epidemiolozi, lekari u bolnicima). Na drugom mestu su predstavnici izvršne vlasti, uz napomenu da su predstavnici vlasti značajno pozitivnije predstavljeni, za razliku od zdravstveni aktera koji su bili neutralno predstavljeni;
- Ostali delovi društva su marginalino predstavljeni, izuzev zbirno gledano društvenih grupa koje su predstavljene na neutralan ili pozitivan način. U okviru grupa negativno su predstavljene opozicione stranke, posebno one koje nisu učestvovala na izborima, Sjedinjene Američke Države, vlasti Kosova i vlasti u Crnoj Gori. Među akterima koji su pozitivno predstavljeni ističu se: izvršna vlast oličena u Aleksadru Vučiću, verskim zajednicama, svet kapitala (preduzetnici i strani investitori), Kina, Rusija, Mađarska,
- opozicija u Crnoj Gori, Republika Srpska i Srbi u Hrvatskoj;

TV Pink je televizija koja je najviše vremena posvetila temi pandemije COVID-19, zatim televizija N1, dok su dnevnicima javnog servisa RTS-a kraće trajali, ali je u njemu predsednik Srbije bio najpozitivnije predstavljen.

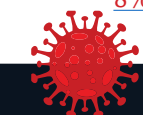
U društvu društvene dezorganizacije koja je plod nedovršene tranzicije ka vladavini prava, odnosno sistemu u kojem prava i obaveze regulišu institucije i zakoni, kao funkcionalno rešenje nastao je lični oblik vlasti cezarističkog tipa Aleksadra Vučića, čiji legitimitet počiva na industriji populizma.

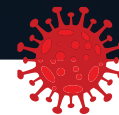
Pandemija COVID-19 je stvorila ambijent za novu manifestaciju cezarizma Aleksadra Vučića, covidcezarizam. Samopostavivši sebe na čelo borbe protiv COVID-19 uz parolu „Predaja nije opcija!“¹⁶ borbu protiv COVID-19 je personalizovao i stavio u kontest (mitske) bitke kakvu je imao cezar u doba Rima.

Vučić se (u medijima) predstavlja kao cezar koji kreće u rat protiv nevidljivog neprijatelja¹⁷ sa neformalnim odobrenjem Narodne Skupštine Srbije i podrškom Vlade Srbije spreman da bude i sankcionisan ako krši ustav i zakon, a posebno ako se to odnosi na respiratore „*Za respiratore - od da-*

16 <https://www.indeks.rs/aleksandar-vucic-predaja-nije-opcija-boricemo-se-za-svagog-coveka/>

17 <https://www.rts.rs/page/stories/sr/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%80%D1%83%D1%81/story/3134/koronavirus-u-srbiji/3889802/srbija-vanredno-stanje-koronavirus.html>

*nas je državna tajna. Ja sam kriv, pišite to ...*¹⁸, respiratore koji postaju simbol oružija za borbu protiv COVID pandemije, tj. spas za obolele od ovog virusa. Pošto u svakom ratu postoje saveznici, ta uloga je namenjena Kini o čijoj odgovornosti za pandemiju i stanju u samoj Kini sporadično izveštavalo, kao i o sudbini Dr Li Venlijang koji je prvi ukazao na virus COVID 19 zbog čega je bio predmet od-mazde. S druge strane, Evropskoj Uniji je bila namenjena uloga negativca, jer je bila dužna nečlanici EU, Srbiji, da pruži pomoć, odnosno da države članice poreski novac svojih državljana preusmere u Srbiju. Na nišanu cezarističke medijske garde, ali i predsednika, premijerke i javnog tužilaštva nalazili su se svi oni koji su kritički i stručno sagledavali stanje borbe protiv pandemije COVID-19. Novinarka portala Nova.rs, Ana Lalić, je bila privedena po tužbi rukovodstva Kliničkog centra Vojvodina zbog teksta o stanju u ovoj instituciji.

Biro za društvena istraživanja je bio javno denunciran zbog objave rezultata monitoringa izveštavanja u jutarnjem programu TV Prva od strane provladinog analitičara i bivseg savetnika za medije predsednika Republike u vreme mandata Borisa Tadića, Nebojše Krstića. Nakon toga na socijalnim mrežama su usledile pretnje fizičkim napadima za šta po podnetim krivičnim prijavama nadležno javno tužilaštvo nije postupilo.

Sličnu sudbinu su doživeli kako pojedinci, Prof. Dr Zoran Radovanović, predsednik Sindikata lekara i farmaceuta Srbije, Rade Panić, ali i novonastalo udruženje lekara Udruženi protiv COVID-a protiv kojih se pored medijskih napada vrše i odmazde u okviru zdravstvenih institucija u kojim potpisnici ove inicijative rade, što kroz davanje smena i pretnje otkazom¹⁹, što kroz pravljenje spiskova potpisnika inicijative za smenu članova Kriznog štaba²⁰.

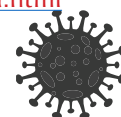
Umesto vladavine prava, postupanja u skladu sa Ustavom, zakonima koji definišu nadležne i stručne institucije i njihovu odgovornost u borbu protiv zaraznih bolesti i proceduru za njihovo proglašavanje, tokom pandemije COVID-19 uspostavljen je covidcezarizma, situaciona forma lične vlasti u Srbiji sa ciljem da se pored borbe protiv COVID-19, ojača režim lične vlasti koju personifikuje Aleksandar Vučić. Na implikacije ove situacije je ukazala Kancelarija za ljudska prava (ODIHR) pri Organizaciji za evropsku bezbednost i saradnju (OSCE) u svom izveštaju o sprovedenim parla-mettarnim izborima u Srbiji.

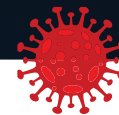
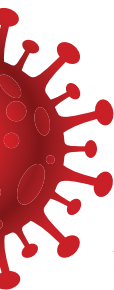
“Kampanja je bila usredsređena na pandemiju COVID-19, a vladajuće stranke tvrdile su da su uspešno obuzdale virus, dok je opozicija optuživala Vladu da zloupotrebljava krizu da bi ostvarila bolji rezultat na izborima. Iako mirna, kampanja je sadržavala negativne elemente, uključujući međusobne optužbe. Neprestano angažovanje gospodina Vučića i kao predsednika države i kao lidera Srpske napredne stranke (SNS) pružilo mu je priliku da se pojavljuje u javnosti na način koji ostali nisu mogli da prate, dok pri tome njegove uloge nisu bile jasno odvojene. Nejasna podela na ono što predstavlja SNS kampanju a što medijsko izveštavanje o predsedniku i Vladi, uključujući i reagovanje na krizu COVID-19, dovela je

18 <https://www.021.rs/story/Info/Srbija/236598/Vucic-Broj-respiratora-od-danas-drzavna-tajna.html>

19 <http://rs.n1info.com/Vesti/a640793/Smenjeni-nacelnici-sa-VMA-koji-su-podrzali-proglas-Ujedinjeni-protiv-kovida.html>

20 <http://rs.n1info.com/Vesti/a652291/U-Leskovcu-objavljen-spisak-potpisnika-apela-za-smenu-Kriznog-staba.html>

u pitanje stav 5.4 OEBS-ovog Dokumenta iz Kopenhaga iz 1990. godine.,²¹

U prilog ovoj tezi idu nalazi iz sprovedenog monitoringa koji potvrđuju postojanje industrije populizma, čiji su deo i centralne informativne emisije (dnevni) televizija sa nacionalnim frekvencijama kod kojih postoji zajednički model izveštavanja uz manja odstupanja konstatovan tokom osmogodišnjeg monitoringa koje sprovodi BIRODI. Izvršna vlast je najviše i najpozitivnije predstavljena. Pozitivno se izveštava i o akterima iz nacionalnog korpusa. Ulogu negativaca igraju opozicione stranke, pripadnici susednih država i teritorija. O bitnim društvenim temama, u ovom slučaju pan-demiji COVID-19, se izveštava na informativan i neanalitičan način bez propitivanja i pozivanja na odgovornost.

Ova publikacija je nastala uz podršku European Endowment for Democracy (EED). Iznete informacije i stavovi su isključiva odgovornost autora. Sadržaj publikacije ne odražava nužno stavove EED.

